24-мĕш çул тухать. Хакĕ 10 пус.

Пĕтĕм тĕнчери пролетарисем, пĕрлешĕр!

1941
ФЕВРАЛЬ
16
ВЫРСАРНИКУН
39 (5754) №

Чăваш Коммуни

ВКП(б) ОБКОМĔПЕ ШУПАШКАР ХУЛА КОМИТЕЧĔН, ЧАССР ВЕРХОВНЫЙ СОВЕЧĔН ТАТА ШУПАШКАР ХУЛА СОВЕЧĔН ХАÇАЧĔ.

КОММУНИСТСЕМПЕ БЕСПАРТИЙНĂЙСЕН СТАЛИНЛА БЛОКĔН КАНДИДАЧĔСЕМШĔН

Паян Шупашкар, Етĕрне, Вăрмар суйлав округĕсене кĕрекен районсенчи суйлавçăсем СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутатсем суйлаççĕ. Чылай районсенчи суйлавçăсем ĕççынни депутачĕсен выранти Совечĕсене уйрăм округсем тăрăх депутатсем суйлаççĕ.

СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне, çавăн пекех ĕççынни депутачĕсен выранти Совечĕсене депутата суйлама тăратнă кандидатсем — коммунистсемпе беспартийнăйсен сталинла блокĕн кандидачĕсем. Вĕсене рабочисем, колхозниксем, служащисем тата инженерно-технически работниксем хăйсен пухăвĕсенче коммунистсемпе блок туса Совет государствин парламентне депутата суйлама кандидата тăратрĕç, вĕсемшĕн пĕршухăшлă пулса сасăлама сăмах пачĕç.

Çак блок (союз) коммунистсемпе беспартийнăй рабочисем, хресченсем тата служащисем хушшинчи çыхăну çирĕппине татах та тепĕр хут кăтартса парать. Коммунистсемпе беспартийнăйсен сталинла блокĕ ĕнтĕ пирĕн Совет халăхĕ большевиксен парти çине шанса тăни, ăна юратни, вăл ертсе пынипе коммунизм çĕнтерĕвĕшĕн пĕтĕм вăй-хала хурса кĕрешме хатĕр тăни çинчен калать.

Камшăн памалла хамăн сасса, кама шанса памалла государство интересне пурнăçа кĕртессине, — çак шухăшпа каяççĕ суйлавçăсем суйлав участокĕсене. Коммунистсемпе беспартийнăйсен сталинла блокĕ тăратнă кандидатсемшĕн, Ленин—Сталин парти ĕçĕсемшĕн, коммунизм ĕçĕсемшĕн, совет халăхĕн интересĕсемшĕн пĕтĕм вăй-хала хурса кĕрешекен çынсемшĕн сасăлама каяççĕ вĕсем. Совет государствин парламентне, çавăн пекех влаçăн выранти органĕсен депутачĕсене суйлассине кашни суйлавçă хăйĕн государствăллă пысăк ĕçĕ тесе шутлать. Çавăнпа та паян кашни суйлавçă, хăйне Сталинла Конституци панă правăпа туллин усă курса, коммунистсемпе беспартийнăйсен сталинла блокĕ тăратнă кандидатсемшĕн савăнса сасăлать.

Суйлав бюллетенĕсем çине совет халăхĕн, Ленин—Сталин партин чи лайăх, чи шанчăклă ывăлĕсемпе хĕрĕсен ячĕсене çырса хунă. Вĕсем коммунизм ĕçĕшĕн чĕререн кĕрешнине ĕçпе кăтартнă, вĕсене большевиксен партийĕ вĕрентсе çитĕнтернĕ.

Депутат вăл—халăх тарçи, унăн халăх панă наказ тăрăх ĕçлемелле, парти çулйĕрĕнчен пăрăнмасăр ĕçлесе пымалла.

«Депутатсем хăйсен задачисен çулĕшĕнче тăччăр, вĕсем хăйсен ĕçĕнче политикăллă обывательсен картне анса ан ларччăр, вĕсем Ленин сăнарлă политикăллă деятельсем пулччăр, вĕсем Ленин пекех яр-уçă та паллă деятельсем пулччăр, вĕсем Ленин пекех кĕрешӳре хăраман тата халăх тăшманĕсене нимĕн хĕрхенмен çынсем пулччăр, вĕсем ĕç йывăрланма пуçласан, горизонтра мĕнле те пулин хăрушлăх паларса тухма пуçласан кирек мĕнле хăраса ӳкес пеккинчен те ирĕклĕ пулччăр, вĕсем кирек мĕнле хăраса ӳкес пеккинчен те Ленин пекех ирĕклĕ пулччăр, пысăк ыйтусене татса панă çĕрте пур енлĕ ориентаци тата пĕтĕм плюссемпе минуссене пур енчен те учета илмелле çĕрте вĕсем, Ленин пекех, ăслă та васкамасăр тăвакансем пулччăр, вĕсем Ленин пекех тĕрĕс те тӳрĕ кăмăллă пулччăр, вĕсем хăйсен халăхне, ăна Ленин юратнă пекех, юратчăр» **(Сталин).**

Паян уйрăм округсенчи суйлавçăсем депутатсене Сталин юлташăн çак сăмахне яланах асра тытса ĕçлеме хушса сасăлаççĕ.

Коммунистсемпе беспартийнăйсен сталинла блокĕ СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне тата выранти Советсене депутата суйлама тăратнă çынсем—Сталин юлташ кăларса тăратнă задачăсене пурнăçлама пултаракан çынсем. ВКП(б) Обкомĕн секретарĕсем И. М. Чарыковпа Я. К. Павлов тата Чăваш АССР Шалти Ĕçсен Халăх Комиссарĕ С. Е. Белолипецкий юлташсем Ленин—Сталин партин шанчăклă ывăлĕсем, большевиксен парти пăхса çитĕнтернĕ деятельсем пулса тăраççĕ. Вĕсем совет халăхĕн ĕçĕшĕн, коммунизм ĕçĕшĕн пĕтĕм вăй-хала хурса кĕрешнине ĕçпе кăтартса панă. Çавăнпа та вĕсене коммунистсем, беспартийнăй рабочисем, служащисем тата инженерно-технически работниксем пĕр шухăшлă пулса, СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутата суйлама тăратрĕç. Ĕççынни депутачĕсен выранти совечĕсене депутата суйлама тăратнă кандидатсем те пирĕн тăван çĕршывăн шанчăклă ывăлĕсемпе хĕрĕсем пулса тăраççĕ. Çавăнпа та паян уйрăм округсенчи суйлавçăсем хăйсен юратнă, шанчăклă представителĕсене Совет влаçĕн ертсе пыракан органĕсен депутачĕ пулма пысăк савăнăçпа, хаваслăхпа суйлаççĕ.

Совет влаçĕн ертсе пыракан органне депутата суйласси кашни суйлавçăшăн чыслă та хисеплĕ ĕç. Паян Шупашкар хулинчи, Етĕрне, Вăрнар, Сĕнтĕр, Советский, Хĕрлĕ Чутай районĕсенчи, Октябрьский, Элĕк, Тăвай районĕсенчи суйлавçăсем СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне тата ытти хăшпĕр районсенчи суйлавçăсем выранти Советсене депутатсем суйласа хăйсене Сталинла Конституци панă правăпа усă кураççĕ, хăйсем Ленин—Сталин парти тавра тачă пĕрлешсе тăнине тепĕр хут кăтартса параççĕ.

Пирĕн çĕршыв коммунизм строительствинче тунă çитĕнӳсем чăнчипех те пысăк. Ирĕклĕ çĕнĕ пурнăç тăвас ĕçри çитĕнӳсене эпир пурне те коммунистсен партийĕ ертсе пынипе тунă. Çавăнпа та коммунистсемпе беспартийнăйсен сталинла блокĕн кандидачĕсемшĕн сасăлани пирĕн пĕтĕм большевиксен партишĕн сасăлани пулать. Пирĕн суйлавçăсем çакна ăнланса илнĕ, вĕсем паян та хăйсен сассисене Чарыков, Павлов, Белолипецкий юлташсемшĕн парĕç.

Пĕр уйăх хушши пынă суйлав кампанинче суйлавçăсем суйлава организаци, политика тата техника тĕлĕшĕнчен тĕплĕн хатĕрленсе çитрĕç. Ку вăл паян уйрăм округсенчи суйлавçăсем суйлав участокĕсене пурте пĕр çын пек пырса сасăлассине, коммунистсемпе беспартийнăйсен сталинла блокĕ çĕнĕрен чаплă çĕнтерӳ тăвассине пĕлтерет.

Уйрăм округсенчи суйлав кампанийĕ ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII-мĕш конференцине хатĕрленессипе пĕр вăхăтра пулса пычĕ, ĕççыннисен производствăллă тата политикăллă активлăхне нихăçанхинчен вăйлă çĕклерĕ. Фабрикăсемпе заводсенче, колхозсенче социализмлă ăмăртупа стахановла движенин çĕнĕ хумĕ çĕкленчĕ. Пирĕн суйлавçăсем суйлав кунне производствăллă çĕнĕ ӳсĕмсем тунипе кĕтсе илни çинчен калать.

Эпир, коммунистсен партийĕ ертсе пынипе, социализмлă строительствăн пур участокĕсенче те чаплă ӳсĕмсем турăмăр. Ленин—Сталин ялавĕ айĕнче тăрса, коммунизм патнелле çирĕппĕн утса пыратпăр.

Суйлавçă юлташсем, пурте СССР Верховный Советне тата выранти советсене депутата суйлама каяр, хамăр сасăмăрсене коммунистсемпе беспартийнăйсен сталинла блокĕ тăратнă кандидатсемшĕн парар!

Коммунистсемпе беспартийнăйсен сталинла блокĕн çĕнĕ çĕнтерĕвĕшĕн!

Сывă пултăр Сталинла Конституци—социализмлă çĕршывăн Конституцийĕ!

Сывă пултăр большевиксен партийĕ!

Сывă пултăр Сталин юлташ!

ВКП(б) ПĔТĔМ СОЮЗРИ XVIII КОНФЕРЕНЦИЙĔ

Февралĕн 15-мĕшĕнче пулнă заседанин дневникĕ

Ĕнер Кремльти дворецăн Пысăк залĕнче ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ хăйĕн ĕçне тума тытăнчĕ.

Заседани пуçланиччен чылай малтан зала конференци делегачĕсемпе хăнасем—парти, хуçалăх тата çар работникĕсем, столицăри заводсемпе фабрикăсенчи стахановецсем пуçтарăнаççĕ.

Конференцире çĕршыври промышленноçлă чи пысăк центрсенчи тата пысăк выранта тăракан транспорт узелĕсенчи, вăл шутра—сталинла пятилеткăсен çулĕсенче çуралса ӳснĕ индустриллĕ çĕнĕ центрсенчи парторганизацисен представителĕсем йышлăн шутланаççĕ.

Делегатсем хушшинче—Союзлă Советлă Социализмлă çĕнĕ Республикăсенчи—Латви, Литва, Эстони, Карело-Финн тата Молдави Республикисенчи коммунистла партисен представителĕсем.

18 сехетре зала И. В. Сталин, В. М. Молотов, К. Е. Ворошилов, М. И. Калинин, Л. М. Каганович, А. А. Андреев, А. А. Жданов, А. И. Микоян, Н. С. Хрущев, Л. П. Берия, Н. М. Шверник, Г. М. Маленков юлташсем пырса кĕреççĕ.

Делегатсемпе хăнасем Сталин юлташа тата унăн соратникĕсене—партипе правительство руководителĕсене калама çук пысăк çĕкленӳпе кĕтсе илеççĕ. Пурте ура çине тăраççĕ. Сталин юлташа чысласа, ВКП(б) Ленинла-Сталинла Центральный Комитетне чысласа тата саламлă сăмахсем каласа, темиçе минута хушши хăватлă оваци тăваççĕ:

— Сывă пултăр Сталин юлташ!

— Аслă Сталина—урра!

А. А. Жданов юлташ, партин Центральный Комитечĕ хушнипе, ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференцине уçăлнă, тесе пĕлтерет. Конференцин ертсе пыракан органĕсен составĕ çинчен сĕнӳ пама МК тата МГК ВКП(б) секретарьне А. С. Щербаков юлташа сăмах параççĕ.

Делегацисен представителĕсен Совечĕ хушнипе, Щербаков юлташ президиум составне 38 çынран суйлама сĕнет. Çак сĕнĕве конференци йышăнать.

Щербаков юлташ, президиумăн составне уйрăмăн калама пуçласан, Сталин юлташăн ятне асăнать, залра çĕнĕрен оваци пуçланать. Пурте ура çине тăраççĕ, партипе совет халăхĕн аслă çулпуçне хĕрӳллĕн саламлаççĕ. Партипе правительство руководителĕсен—Молотов, Ворошилов, Калинин, Каганович, Андреев, Жданов, Микоян, Хрущев, Берия, Шверник, Маленков юлташсен ячĕсене тăвăллăн алă çупса кĕтсе илеççĕ.

Президиума, секретариата тата мандат комиссине суйланă хыççăн конференци кун йĕркине тата регламент çирĕплетет.

Председатель пулса ертсе пыраканĕ А. А. Жданов юлташ кун йĕркинчи пĕрремĕш ыйтупа доклад тума ЦК ВКП(б) секретарьне Г. М. Маленков юлташа сăмах парать, конференци делегачĕсем ăна тăвăллăн алă çупса кĕтсе илеççĕ. Маленков юлташăн докладне пысăк тимлĕхпе итлеççĕ.

Çакăнпа ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕн пĕрремĕш заседанийĕ хупăнать.

Конференцин çитес заседанине февралĕн 17-мĕшĕнче кăнтăрла 11 сехетре пуçлама йышăннă.

(ТАСС).

Конференци президиумĕ

1. АЛЕМАСОВ А. М.
2. АНДРЕЕВ А. А.
3. АНОШИН И. С.
4. АРУТИНОВ Г. А.
5. БАГИРОВ М. Д.
6. БЕРИЯ Л. П.
7. БОРОДИН П. Г.
8. БУРМИСТЕНКО М. А
9. ВАГОВ А. В.
10. ВОРОШИЛОВ К. Е.
11. ЖДАНОВ А. А.
12. КАГАНОВИЧ Л. М.
13. КАЛИНИН М. И.
14. КАЛНБЕРЗИН Я. Э.
15. КУЗНЕЦОВ А. А.
16. КУПРИЯНОВ Г. Н.
17. КУУСИНЕН О. В.
18. КОРНИЕЦ Л. Р.
19. МАЛЕНКОВ Г. М.
20. МИКОЯН А. И.
21. МИХАЙЛОВ Н. А.
22. МОЛОТОВ В. М.
23. НИКОЛАЕВА К. И.
24. ПОНОМАРЕНКО П. К.
25. ПРОТОПОПОВ Д. З.
26. СКВОРЦОВ Н. А.
27. СНЕЧКУС А. Ю.
28. СТАЛИН И. В.
29. СЯРЭ К. Я.
30. ТИМОШЕНКО С. К.
31. ФОНИН М. М.
32. ХРУЩЕВ Н. С.
33. ЧАРКВИАНИ К. Н.
34. ШВЕРНИК Н. М.
35. ШКИРЯТОВ М. Ф
36. ЩЕРБАКОВ А. С.
37. ЮСУПОВ У.
38. ЯРОСЛАВСКИЙ Ем

Конференцин секретариачĕ

1. ПОСКРЕБЫШЕВ А. Н.
2. МЕХЛИС Л. З.
3. АЛЕКСАНДРОВ Г. Ф.
4. ДВИНСКИЙ Б. А.
5. ПОСПЕЛОВ П. Н.

Конференцин мандат комиссийĕ

АНДРИАНОВ В. М.
БОРКОВ Г. А.
ЗАДИОНЧЕНКО С. Б.
НИКИТИН В. Д.
ПАЛЬЦЕВ Г. Н.
ПАТОЛИЧЕВ Н. С.
ПОПОВ Г. М.
РОДИОНОВ М. И.
САВЧЕНКО А. А.
СУСЛОВ М. А.
ЧУЯНОВ А. С.
ШАМБЕРГ М. А.
ШАТАЛИН Н. Н.

ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕн кун йĕрки

1. ПАРТИ ОРГАНИЗАЦИСЕН ПРОМЫШЛЕННОÇПА ТРАНСПОРТ ТĔЛĔШĔНЧИ ЗАДАЧИСЕМ ÇИНЧЕН—ДОКЛАДЧИК **МАЛЕНКОВ** ЮЛТАШ.
2. 1940 ÇУЛĂН ХУÇАЛĂХЛĂ ИТОГĔСЕМ ТАТА 1941 ÇУЛТА СССР ХАЛĂХ ХУÇАЛĂХНЕ АТАЛАНТАРМАЛЛИ ПЛАН—ДОКЛАДЧИК **ВОЗНЕСЕНСКИЙ** ЮЛТАШ.
3. ОРГАНИЗАЦИЛЛĔ ЫЙТУСЕМ.

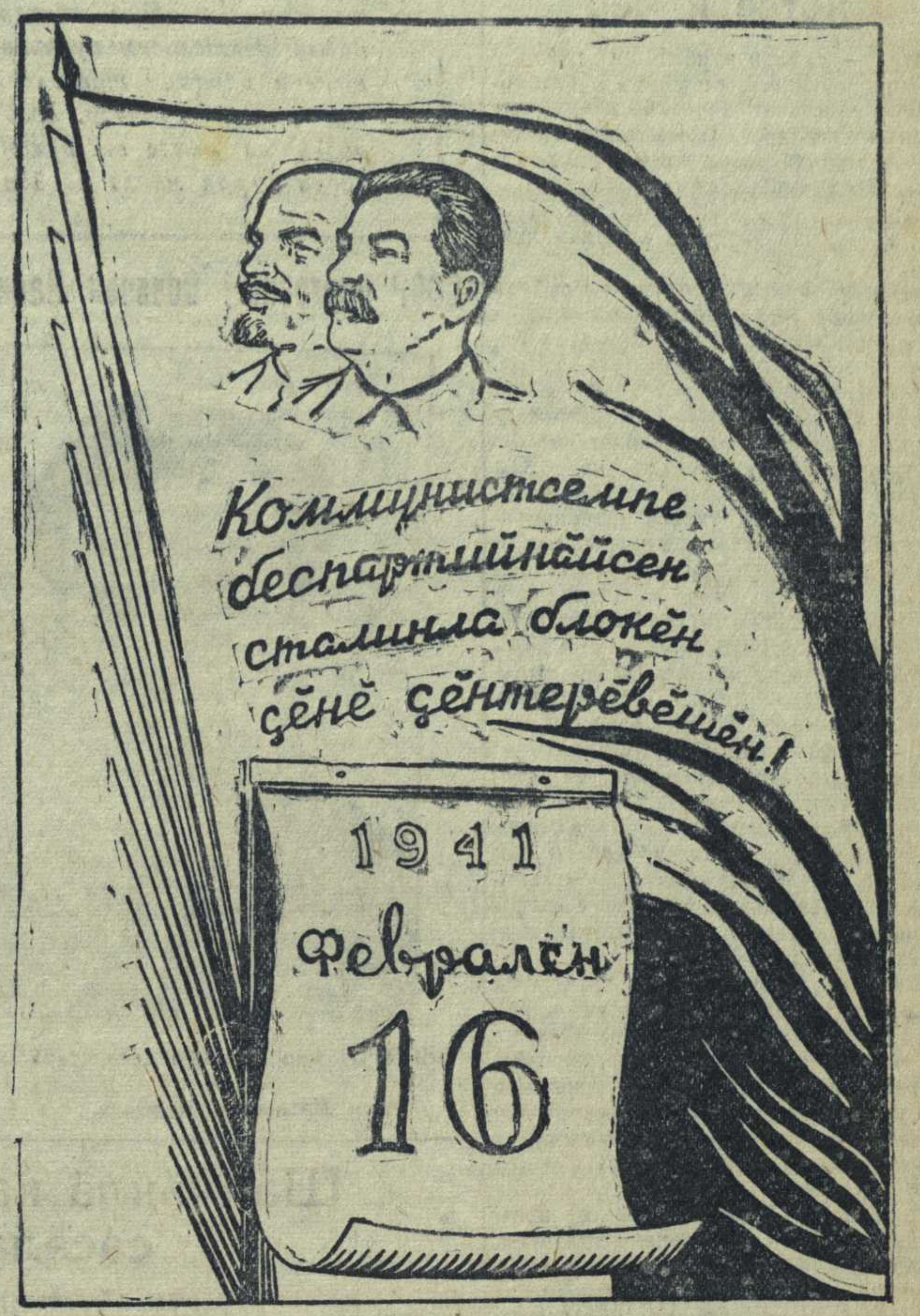
Коммунистсемпе беспартийнăйсен сталинла блокĕн çĕнĕ çĕнтерĕвĕшĕн!
1941
Февралĕн
16

Шалти Ĕçсен Халăх Комиссариачĕн чикĕри войскисен начальствующий составне тата красноармеецсене СССР орденĕсемпе тата медалĕсемпе наградăлани

СССР Шалти Ĕçсен Халăх Комиссариачĕн чикĕри войскисем 20 çул тултарнă ятпа, социализмлă тăван çĕршыв чиккисене сыхлас ĕçре хăюллăхпа паттăрлăх кăтартнине, çавăн пекех тата войскăсене çар ĕçĕпе политикăна вĕрентсе хатĕрлес ĕçре тунă çитĕнӳсене паллă туса, СССР Верховный Совечĕн Президиумĕ Шалти Ĕçсен Халăх Комиссариачĕн чикĕри войскисен начальствующий составĕпе красноармеецсен пысăк группине ССР Союзĕн орденĕсемпе тата медалĕсемпе наградăланă.

ЛЕНИН ОРДЕНĔПЕ саксене наградăланă: красноармеец В. П. Иванов, полковник В. С. Поленов, старший лейтенант В. И. Пылев тата генерал-майор Т. Ф. Филиппов.

ХĔРЛĔ ЯЛАВ ОРДЕНĔПЕ саксене наградăланă: контр-адмирал С. М. Воробьев, лейтенант И. П. Ганжа, старший лейтенант М. М. Жуковский, кĕçĕн лейтенант Ф. И. Конышев, политрук Я. С. Кравченко, красноармеец И. А. Малышев, старший лейтенант П. И. Маслюк, генерал-майор Г. А. Петров, майор П. В. Пискунов, старший лейтенант А. Д. Рабкин, кĕçĕн командир С. С. Сакал тата красноармеец В. Ф. Филипенко.

ХĔРЛĔ ÇĂЛТĂР ОРДЕНĔПЕ 104 çынна наградăланă, вĕсем хушшинче: капитан В. Ф. Агарков, майор В. А. Агеев, ефрейтор А. И. Айкашев, генерал-лейтенант П. А. Артемьев, полковник Я. Д. Астафьев, кĕçĕн лейтенант С. Г. Бойко, бригаднăй комиссар Е. И. Борисоглебский, подполковник Л. А. Головкин, комбриг Д. П. Жебровский, капитан-лейтенант С. П. Желдаков, старший лейтенант А. А. Жидко, генерал-майор Д. В. Крамарчук, иккĕмĕш рангри военврач Т. П. Мишин, красноармеец А. М. Мулануров, красноармеец В. Ф. Поцеленко, генерал-майор К. И. Ракутин, генерал-лейтенант Г. Г. Соколов, старший сержант П. И. Шиколаев, тата ыттисем.

«ЗНАК ПОЧЕТА» ОРДЕНĔПЕ 53 çынна наградăланă, вĕсем хушшинче: бригаднăй комиссар Н. Г. Андрианов, полковник И. В. Аникеев, красноармеец М. Ахунов, полковой комиссар П. П. Балдин, подполковник Н. Л. Беляев, УСС Республикинчи Черновицы облаçĕнчи Хлибовск районĕнчи Черепковцы ялĕнче пурăнакан И. Г. Бутня, Таджикистанри Коммунистсен (большевиксен) Партийĕн Даштиджум райкомĕн секретарĕ Е. И. Бушев, пĕрремĕш рангри военврач Ф. Н. Гульст, УСС Республикинчи Станислав облаçĕнчи Надворнянск районĕнчи Зеленое ялĕнчи рабочи Д. К. Дзебчук, батальоннăй комиссар Я. И. Земляков, майор А. П. Изугенев, дивветврач В. Ф. Капустин, Туркмен СС Республикинчи Ашхабад облаçĕнчи Багарден районĕнчи Хан-Кариз аулĕнчи колхозник Реджеп Оглы Курбан, батальоннăй комиссар Г. И. Нанийшвили, пĕрремĕш рангри интендант Ф. И. Николаевский, Таджик СС Республикинчи Даштиджум райфо агенчĕ Муяк Одинаев, генерал-майор И. А. Петров, Аджар АСС Республикинчи Батумисс районĕнчи Аджарис Цхали ялĕнчи колхозник Хасан Ходжович Сабралидзе, полковой комиссар Н. П. Шпатов, УСС Республикинчи Львов облаçĕнчи Олешици местечкинчи служащий Л. Н. Шпиндель, БСС Республикинчи Брест облаçĕпе районĕнчи Клейники ялĕнчи çын Г. В. Якубчик т. ыт. те.

«ЗА ОТВАГУ» МЕДАЛЬПЕ 71 çынна наградăланă.

«ЗА БОЕВЫЕ ЗАСЛУГИ» МЕДАЛЬПЕ 140 çынна наградăланă. (ТАСС).

Пысăк праçник пек

ХĔРЛĔ ЧУТАЙ, февралĕн 15-мĕш. **(Телефон тăрăх).** Районра СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутат суйлама 41 суйлав участокĕ тунă. Вĕсем февралĕн 16-мĕшĕнче суйлава килекенсене кĕтсе илме пĕтĕмпех хатĕрленсе çитнĕ.

Хусанушкăн суйлав участокĕн çурчĕ чаплă, ăна лозунгсемпе, чечексемпе илемлетнĕ. Стенасем çинче партипе правительство руководителĕсен портречĕсем. Кабинăсем колхоз клубĕнче, вĕсене питĕ лайăх йĕркеленĕ.

Хоршевашри суйлав участокĕ суйлавçăсене кĕтсе илме лайăх хатĕрленчĕ. Кунта комиссин кашни членĕ мĕн тумаллине тĕплĕн палăртнă, вĕсем хăйсен обязанноçĕсене пĕлсе тăраççĕ.

Тарабайри суйлав участокĕн çурчĕ таса та илемлĕ, стенасем çинче лозунгсем, партипе правительство руководителĕсен портречĕсем.

Хĕрлĕ Чутай районĕнчи ĕççыннисем СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутата суйлама кандидата тăратнă Яков Кузьмич Павлов юлташшăн сасăлаççĕ. Агитаторсем Павлов юлташăн пурнăçĕпе ĕçĕсем çинчен суйлавçăсене тĕплĕн каласа пачĕç.

Суйлава район производствăллă çĕнĕ çĕнтерӳсем тунипе кĕтсе илет. Юлашки вăхăтра 65 единоличник хуçалăхĕсем колхозсене кĕчĕç. Колхозсенчи фермăсем валли 267 пуç выльăх контрактаци тунă. «Пятилетка» колхоз 1217 центнер торф кăларса хатĕрленĕ.

Ĕççыннисем февралĕн 16-мĕшне пысăк хаваслăхпа кĕтсе илчĕç.

М. КУЗЬМИН.
ВКП(б) райкомĕн секретарĕ.

XVIII партконференци ячĕпе парне

Первомайский районри суту-илӳ работникĕсем Пĕтĕм Союзри XVIII партконференци уçăлнă куна суту-илӳ ĕçĕнче çĕнĕ çĕнтерӳ тунипе кĕтсе илеççĕ. ВКП(б) XVIII конференцийĕ ячĕпе пынă социализмлă ăмăртăва 107 работник хутшăнса ĕçленĕ. Первомайский сельпо (председателĕ Федоров) XVIII партконференци уçăлнă çĕре таварçаврăнăш планне 128,7 процент, пай укçи пухассине 250 процент, кооператив членне илессине 103 процент тултарнă. Çавăн пекех, Торханти сельпо та социализмлă ăмăртăва хутшăнса ĕçлеме тытăннăранпа лайăх показательсем пама пуçланă. Сельпо январь уйăхĕнче таварçаврăнăш планне 139,8 процент, Кармалинри сельпо 117 процент тултарчĕç.

А. Г.

Мухтавлă çирĕм çул

Февралĕн 15-мĕшĕнче СССР Шалти Ĕçсен Халăх Комиссариачĕн чикĕри войскисем çирĕм çул тултарчĕç. Çурçĕрте тата кăнтăрта, хĕвелтухăçĕнче тата хĕвеланăçĕнче, пирĕн пĕтĕм вĕçĕхĕррисĕр аслă çĕршывра, совет халăхĕ хăйĕн ывăлĕсене — мухтавлă пограничниксене чыслать. СССР Шалти Ĕçсен Халăх Комиссариачĕн чикĕри войскисен начальникĕ генерал-лейтенант Соколов ТАСС корреспонденчĕпе калаçнă чухне çапла каланă:

— Чикĕри войскăсем çирĕм çул хушши ĕнтĕ Советсен çĕршывĕн чиккисене шанчăклăн хуралласа тăраççĕ. Вĕсем хăйсен кулленхи йывăр та хĕрӳллĕ службинче паттăррăн тăраççĕ.

Пирĕн социализмлă аслă тăван çĕршывăн чикки 62 пин километр тăсăлса выртать. Вăрмансенче тата шурлăхсенче, юханшывсемпе тинĕсем çинче, сăрт-тусемпе çырма-çатрасенче, тундрăра, хăйăрсем çинче пограничниксем совет çĕрне пысăк сыхăлăхпа хуралласа тăраççĕ. Кăнтăрла та, çĕрле те, шăрăхра та, шартлама сивĕре те чикĕри нарядсем хăйсен застависене тухаççĕ, ССР Союзĕн государство чиккисене сыхлас задачăсене пурнăçа кĕртсе пыраççĕ.

СССР Шалти Ĕçсен Халăх Комиссариачĕн чикĕри войскисем пирĕн çĕршывăн хĕçпăшаллă вăйĕсен пĕр пайĕ пулса тăраççĕ. Чикĕри войскăсем Хĕрлĕ Çарăн чи лайăх боевой чаçĕсенчен пуçланса кайнă. Граждан вăрçин мухтавлă çулĕпе утса тухса, мухтавлă дивизисен — Перекоп, Сиваш, Самар дивизийĕсен, Киквидзе ячĕпе, Щорс ячĕпе, Петроград Совечĕн ячĕпе тăракан дивизисемпе ытти дивизисен çапăçусенче пиçĕхнĕ полкĕсем, батальонĕсем тата эскадронĕсем государство чиккисене сыхлама тухрĕç. Каярахпа Инçет-Хĕвелтухăç чиккисене сыхлама Приамурье, Забайкалье дивизийĕсен тата пĕтĕм Çĕпĕрпе Приамурьене белогвардеецсен бандисенчен тасатнă революцилле халăх çарĕпе хĕрлĕ ялавлă пиллĕкмĕш çарăн ытти дивизийĕсен чаçĕсем тухрĕç. Чикĕри войскăсенчи боецсем, командирсем тата политработниксем Хĕрлĕ Çарăн çав чаçĕсен мухтавлă традицийĕсене чыслăн сыхласа усраççĕ.

1921 çулти январĕн 19-мĕшĕнче Ĕçпе Оборона Совечĕ ВЧК войскисем çинчен йышăннă постановлени çине В. И. Ленин алă пуснă. Постановленире çапла каланă: «ВЧК войскисем çине, унăн хальхи обязанноçĕсемсĕр пуçне, РСФСР чиккисене сыхлас ĕçе хурас».

ВЧК-ăн чикĕри войскисене 1921 çулти февралĕн 15-мĕш тĕлне пĕтĕмĕшпех йĕркелесе çитернĕ. Çак кун Ф. Э. Дзержинский чикĕсене сыхлас тĕлĕшпе ВЧК войскисен чаçĕсене панă инструкцине çирĕплетнĕ.

Хăйсен боевой ĕçĕн пирвайхи çулĕсенчех чикĕри войскăсем службăра практикăллă пысăк опыт пухнă. Пограничниксен пĕтĕм ĕçĕнчи паллă уйрăмлăх çакăнта пулнă: вĕсем разведкăра активлă пулнă, совет çĕрĕн кашни пусăмĕшĕн калама çук вăйлăн çине тăрса çапăçнă. Пограничниксен пысăк мар нарячĕсемпе групписем пысăк йышлă противнике хирĕç хăюллăн та паттăрăн çапăçнă. Хăйсен вăй-халне шеллесе тăмасăр, вĕсем советлă çамрăк республика чиккисене çирĕп алăпа сыхланă.

20 çул хушшинче чикĕри войскăсем мухтавлă кĕрешӳ çулĕпе утса тухрĕç. Социализмлă тăван çĕршывăн тăшманĕсене хирĕç, хăйĕн захватниклă планĕсене пурнăçа кĕртме хăтланса пăхнă противникăн регулярнăй чаçĕсене хирĕç пынă çапăçусенче тĕлĕнмелле чаплă паттăрлăхпа хăюллăх кăтартрĕç. Паттăрлăх кăтартнăшăн чикĕри войскăсен боецĕсем, командирĕсем тата политработникĕсем 18 çын Совет Союз Геройĕн чаплă званине илме тивĕçлĕ пулчĕç. Вĕсем хушшинче — лейтенант Батаршин, майор Терешкин, лейтенант Чернопятко, батальоннăй комиссар Киселев, старший лейтенант Кобзун, пограничниксем — Загоринский, Самсонов, капитан Лужецкий т. ыттисем. 1939—1940 çулсенче кăна 2.445 пограничника тата чикĕри нумай чаçсене Совет Союзĕн орденĕсемпе тата медалĕсемпе наградăланă. Чикĕри войскăсенчи çĕршер боецсем, командирсем тата политработниксем выранти Советсен депутачĕсем пулса тăраççĕ. 17 пограничник — СССР Верховный Совечĕн депутачĕсем.

Государство чиккисене сыхлас ĕçре пограничниксене çĕршер пин рабочисемпе работницăсем, колхозниксемпе колхозницăсем, пионерсемпе шкул ачисем — хăйсен социализмлă тăван çĕршывĕн çулăмлă патриочĕсем пулăшаççĕ. Государство чиккисене сыхлас ĕçе активлăн хутшăнакан совет халăхĕн чи лайăх представителĕсене нумай çынна СССР орденĕсемпе тата медалĕсемпе наградăланă.

Шалти Ĕçсен Халăх Комиссариачĕн чикĕри войскисем 20 çул тултарнине паллă тăвас шутпа, Мускавра художник-пограничниксем тунă произведенисен выставкине организацилеççĕ. Приморьери, Карело-Финн СС Республикинчи тата Çурçĕр-Хĕвеланăç чиккинчи погранчаçсенчи чи лайăх физкультурниксем йĕлтĕрлĕ эстафета иртереççĕ. Чикĕри войскăсем 20 çул тултарнă ятпа февралĕн 15-мĕшĕнче чикĕри мĕнпур отрядсен личнăй составĕн савăнăçлă пухăвĕсем пулаççĕ.

Хĕрлĕ Çарпа тата Тинĕс-Çар Флочĕпе пĕрле, мĕнпур совет халăхĕпе пĕрле пограничниксем Партин Пĕтĕм Союзри XVIII конференцине çар ĕçĕпе политикăна вĕренсе хатĕрленес ĕçри çĕнĕ çитĕнӳсемпе кĕтсе илчĕç.

СУЙЛАВÇĂ ЮЛТАШСЕМ! ПУРТЕ СТАЛИНЛА БЛОК КАНДИДАЧĔСЕМШĔН САСĂЛĂР!

☆ ☆ ☆

Суйлава пысăк çитĕнӳсемпе кĕтсе илчĕç

Паян — суйлав кунĕ. Паян районри ĕççыннисем коммунистсемпе беспартийнăйсен сталинла блокĕн кандидачĕсемшĕн сасăлаççĕ. Вĕсем паянхи телейлĕ, ыранхи татах та чаплăрах, савăнăçлăрах пурăнăçшăн сасăлаççĕ. Паян суйлав участокĕсен алăкĕсем уçăлчĕç, вĕсем суйлавçăсене ăшă кăмăлпа, ырă сунса кĕтеççĕ.

Районри нумай колхозсем суйлав кунне чаплă çитĕнӳсемпе кĕтсе илнипе савăнаççĕ, малашне тата лайăхрах ĕçлеме пулаççĕ. «1-ое Мая» тата «Красный Октябрь» колхозсем пур ĕçсем тăрăх та малта пыраççĕ. «1-ое Мая» колхоз çуракинче акмалли вăрлăхсене акма юрăхлă кондицине çитерчĕ. Хĕл вăхăтĕнче торф кăларса хатĕрлемелли плана 188 процент, тислĕк хатĕрлемелли плана 90 процент, юр тытмалли плана 108 процент тултарнă. Çавăнпа пĕрлех колхоз государствăна аш-какай тăратмалли пĕрремĕш квартал планне 122 процент тултарчĕ. «Красный Октябрь» колхоз та районра малта пыракан колхозсенчен пĕри. Вăл суйлава хатĕрленнĕ май, 6.334 лав торф кăларса плана 264 процент тултарнă.

Çак колхозсенче иккĕшĕнче те стахановла шкулсем организациленĕ, вĕсенче 25-шер çын вĕренеççĕ. Стахановла шкулта вĕренекенсем хăйсем вĕреннине практикăллă ĕçсемпе çыхăнтараççĕ. Çавăнпа çак колхозсем агротехникăн хĕллехи мероприятийĕсене вăхăтра тултарса пыраççĕ.

«Свобода», «Новая жизнь» тата ытти нумай колхозсем те суйлавсен кунне паха çитĕнӳсемпе кĕтсе илчĕç. Финанс работникĕсем суйлав кунне пĕрремĕш квартал планне 60 процентран кая мар тултарнипе кĕтсе илме обязательство илнĕ. Вĕсем хăйсен обязательствине ăнăçлăн пурнăçларĕç. Ярославка ялсоветĕ пĕрремĕш квартал финанс планне 143 процент, Шупăç — 102 процент, Пашалукасси — 101 процент тултарнă.

Вăрман ĕçĕнче чаплă примерсем кăтартакан ялсоветсемпе колхозсем те сахал мар. Çапла районри суйлавçăсем суйлав кунне пысăк çитĕнӳсем тунипе кĕтсе илчĕç.

Н. ФЕДОРОВ.

ВКП(б) Сĕнтĕр райкомĕн секретарĕ.

Халăх уявĕ

Пирĕн суйлав участокĕ суйлавçăсене кĕтсе илме хатĕр. Кашни суйлавçă хăйĕн кандидатне пĕлет. Степан Ефимович Белолипецкий юлташшăн сасăлатпăр, теççĕ вĕсем.

СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутата суйлама Вăрмар суйлав округĕнче Чăваш АССР Шалти Ĕçсен Халăх Комиссарне Степан Ефимович Белолипецкий юлташа кандидата тăратнă хыççăнах агитаторсем суйлавçăсем хушшинче коммунистсемпе беспартийнăйсен сталинла блокĕн кандидачĕшĕн агитацилеме тытăнчĕç. Вĕсем суйлавçăсене унăн пурнăçĕпе ĕçĕсем çинчен каласа пачĕç.

Февралĕн 9-мĕшĕнче суйлав умĕнхи пуху пулса иртрĕ. Унта пирĕн участокри суйлавçăсем Белолипецкий юлташпа тĕл пулса калаçрĕç, вĕсем хăйсен кандидатне çавтери ăшшăн кĕтсе илчĕç. Çакăн хыççăн пирĕн суйлавçăсем хăйсен кандидачĕпе — С. Е. Белолипецкий юлташпа татах та çывăхрах паллашрĕç.

Суйлав кунне колхоз производствинче çĕнĕ çитĕнӳсем тунипе кĕтсе илтĕмĕр. «Динамо» колхоз çуракине йăлтах хатĕрленсе çитрĕ, государство умĕнчи обязательствăсене пĕтĕмпех тултарчĕ.

Колхозниксемпе ялти интеллигенци февралĕн 16-мĕшне пысăк уяв пек кĕтсе илчĕç. Паян вĕсем пурте пĕр çын пек пулса суйлав участокне килеççĕ. Кунта вĕсем коммунистсемпе беспартийнăйсен сталинла блокĕн кандидачĕшĕн сасăланă хыççăн, кунĕпех колхоз клубĕнче, вулав çуртĕнче пулаççĕ. Эпир вĕсене ăшшăн кĕтсе илме кирлисене пурне те туса хутăмăр.

Паян колхоз клубĕ юрă-ташăпа, вăйă кулăпа тулса ларать. Каçхине клубра саслă кино кăтартаççĕ. Суйлав кунĕ чăннипех сталинла блокăн çĕнĕ çĕнтерĕвĕн чаплă уявĕ пулса тăрĕ.

Х. ТИМОФЕЕВ.

Аманикри 57-мĕш суйлав участок комиссийĕн председателĕ.
Куславкка р.

Суйлавçăсене кĕтсе илме хатĕр

ЕТĔРНЕ. Районри суйлавçăсем суйлав кунне тулли хаваслăхпа, тулли кăмăлпа кĕтсе илчĕç. Паян вĕсем 506-мĕш номерлĕ Етĕрне суйлав округĕ тăрăх СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутата суйлама тăратнă кандидатшăн Яков Кузьмич Павлов юлташшăн сасăлаççĕ.

Округри суйлав комиссин председателĕ Спиридонов юлташ каласа панă тăрăх, суйлав участокĕсем суйлавçăсене кĕтсе илме мĕнле хатĕрленнине тепĕр хут пăхса тухнă. Суйлав участокĕсенче паян буфетсем, суйлавçăсене канмалли пӳлĕмсем ĕçлемелле.

Районри чылай колхозсем тата предприятисем суйлав кунне пысăк çитĕнӳсемпе кĕтсе илчĕç. Чаганар ялсоветĕ укçа-тенкĕ пухмалли пĕрремĕш квартал планне 80 процент, Полянка — 94 процент, Кĕçĕн Чураш — 100 процент, Етĕрнери вăрман хуçалăхĕ хăйĕн производствăллă планне 157 процент тултарчĕ.

ЧЕХОНИН.

> „Суйлавçăсем, халăх хăйсен депутачĕсенчен çакна ыйтмалла: депутатсем хăйсен задачисен çӳлĕшĕнче тăччăр, вĕсем хăйсен ĕçĕнче политикăллă обывательсен картне анса ан ларччăр, вĕсем Ленин сăнарлă политикăллă деятельсен вырăнĕнче тăччăр, вĕсем Ленин пекех яр-уçă та паллă деятельсем пулччăр, вĕсем Ленин пекех кĕрешӳре нимрен хăраман тата халăх тăшманĕсене нимĕн хĕрхенмен çынсем пулччăр, вĕсем ĕç йывăрланма пуçласан, горизонтра мĕнле те пулин хăрушлăх палăрса тухма пуçласан кирек мĕнле хăраса ӳкесрен те, кирек мĕнле хăраса ӳкес пеккинчен те ирĕклĕ пулччăр, вĕсем кирек мĕнле хăраса ӳкес пеккинчен те Ленин пекех ирĕклĕ пулччăр, пысăк ыйтусене татса панă çĕрте, пур енлĕ ориентаци тата пĕтĕм плюссемпе минуссене пур енчен те учета илмелле çĕрте вĕсем, Ленин пекех, ăслă та васкамасăр тăвакансем пулччăр, вĕсем Ленин пекех тĕрĕс те тӳрĕ кăмăллă пулччăр, вĕсем хăйсен халăхне, ăна Ленин юратнă пекех, юратчăр“.
>
> *(Сталин юлташ Мускав хулинчи Сталинский суйлав округĕнчи суйлавçăсен суйлав умĕнхи пухăвĕнче 1937 çулти декабрĕн 11-мĕшĕнче каланă сăмахран).*

СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутата суйлама тăратнă кандидатсем

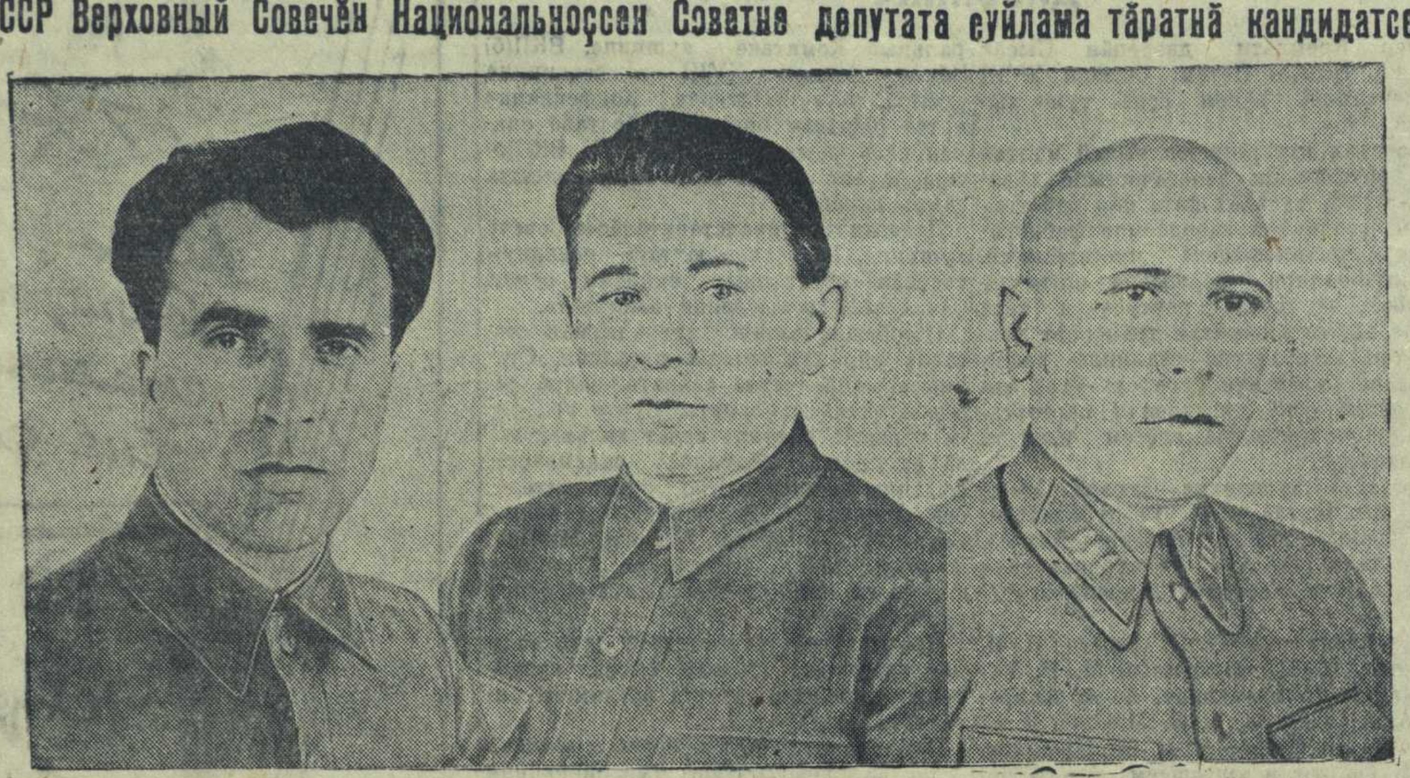

ВКП(б) Чăваш Обкомĕн секретарĕ Иван Матвеевич Чарыков. **ВКП(б) Чăваш Обкмоĕн секретарĕ Яков Кузьмич Павлов.** **Чăваш АССР Шалти Ĕçсен Халăх Комиссарĕ Степан Ефимович Белолипецкий.**

Шанчăклă кандидатшăн сасăлатпăр

ЭЛĔК, февралĕн 15-мĕш. **(Телефонпа).** Ефремкасси ялсоветне виçĕ округ тăрăх çĕнĕрен депутатсем суйламалла. Суйлав округĕнче хатĕрленӳллĕ юлашки ĕçсем вĕçленчĕç.

Суйлав участокне час-часах суйлавçăсем пырса тухаççĕ. Акă, 62 çулхи Т. Федоров суйлавçă пырса кĕчĕ. Вăл участок суйлава мĕнле хатĕрленсе çитнипе интересленме килчĕ. Ку 9-мĕш номерлĕ суйлав округĕнчи суйлавçă. Çак округран Ефремкасси ял Советне депутата суйлама «1-ое Мая» колхоз председательне Петр Иванович Семенов юлташа кандидата тăратнă.

— Эпĕ Петр Ивановича аван пĕлетĕп,— каласа парать Федоров юлташ.— Вăл халăх шанăçне тивĕçлипе тытса пырĕ. Колхоза тĕреклетессишĕн, колхозниксен пурнăçне лайăхлатассишĕн куллен кĕрешет, колхоза аван ертсе пырать. Çуракине хатĕрленсе çитрĕ. Петр Иванович Семенов юлташ çинчен пире агитатор Весовкина юлташ та лайăх каласа пачĕ. Кунпа пĕрлех вăл суйлав йĕркипе паллаштарчĕ, Совета камсене суйлани çинчен ăнлантарчĕ. Эпир Совета халăх ĕçĕшĕн тăракан çынсене суйлатпăр. Петр Иванович çавăн пек çын та ĕнтĕ. Эпĕ февралĕн 16-мĕшĕнче уншăн сасăлатăп.

Сирĕн корреспондент тата 9-мĕш номерлĕ суйлав округĕ тăрăх Ефремкасси ялсоветне депутата суйлама тăратнă кандидатпа Петр Иванович Семенов юлташпа тĕл пулса калаçрĕ.

— Мана,— терĕ вăл — «1-ое Мая» колхоз членĕсем вырăнти Совета депутата суйлама кандидата тăратрĕç. Çакă маншăн пысăк шанăç. Ку шанăç мана тата ытларах çине тăрса ĕçлеме хушать. Эпĕ суйлавçăсен шанăçне колхоз производствинче куллен халăхпа пĕрле ĕçленипе тата колхоза малти рете кăларассишĕн кĕрешнипе кăтартса парăп. Колхоз кăçал чылай ĕçсем тума палăртнă. 0,25 гектарлă лаптăк çинче питомник тăватпăр, парник пулать, сад ĕçне вăйлататпăр. Пирĕн колхозăн сачĕ 10 гектар шутланать, кăçал унăн лаптăкне тата 5 гектар аслăлататпăр, 250 тĕп улмуççи лартатпăр. Колхоз кашни гектартан 100 пăт тырă туса илессишĕн кĕрешет. «Безбожник» колхоза ăмăртăва чĕнтĕмĕр.

* * *

Каç пулса килет. Февралĕн 16-мĕшĕнче ирхине 6 сехетре суйлав участокĕсен алăкĕсем уçăлаççĕ. Суйлавçăсем хăйсен кандидачĕсемшĕн сасăлама пыраççĕ.

Ив. МОСЕЕВ.

Пирвайхи хут сасăлатăп

Иртнĕ çулта август уйăхĕнче эпĕ çурални 18 çул тултарчĕ. Паян пулакан суйлавра Сталинла Конституци панă правăпа усă курса, пирвайхи хут суйлава хутшăнатăп. Маншăн калама çук пысăк хисеп, суйлава хутшăнма тивĕçлĕ пулнишĕн савăнатăп.

Эпир, сталинла саманара ӳссе çитĕннĕ çамрăксем, пур правăсемпе те туллин усă куратпăр. Паян эпĕ тăван çĕршыв умĕнче хамăн тивĕçе пурнăçласа, 499-мĕш номерлĕ Вăрмар суйлав округĕ тăрăх СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутата суйлама тăратнă Степан Ефимович Белолипецкий тата район Советне депутата суйлама тăратнă Никитин юлташсемшĕн тулли кăмăлпа сасăлатăп. Хамăн тантăшсене те вĕсемшĕн сасăлама чĕнетĕп.

Комсомолка **Т. СЕРГЕЕВА.**

Куславкка районĕнчи
«III Интернационал» колхоз.

Ырă сунса кĕтетпĕр

Çап-çутă та илемлĕ зал. Пӳлĕм ик енĕпе пысăк симĕс курăксем: пальма, фигус, олеандр, роза... Стенасем çинче партипе правительство руководителĕсен портречĕсем, лозунгсем, плакатсем... Ку пӳлĕмре Шупашкар округĕнчи 10-мĕш номерлĕ суйлав участокĕ вырнаçнă.

Суйлавçăсене кĕтсе илме хатĕрленес ĕç участокра тахçанах хĕрӳллĕн пырать. Комисси членĕсем хăйсен участокне чи аслă уяв тĕлне хатĕрленнĕ пекех илемлетеççĕ. Кашни сĕтел, кашни пукан хăй вырăнĕнче ларать. Кабинăсене вичĕмкунах лартса çитернĕ.

Участока пырса кĕрсенех суйлавçăсем буфета кĕрсе хăналанма пултараççĕ. Малалла вĕсем валли кану пӳлĕмĕ, культура пӳлĕмĕ, васкавлă пулăшу паракан пӳлĕм пур.

Суйлав кунĕ çывхарнă çемĕн участокра каçхине çичĕ сехетрен пуçласа вунпĕр сехете çитиччен çын татăлма пĕлмест. Суйлавçăсем хăйсене списока кĕртнипе кĕртменнине пĕлес тесе участока пыра-пыра каяççĕ. Вĕсене унта ăшă кăмăлпа кĕтсе илсе мĕн кирлине ăнлантарса параççĕ. Агитаторсене юлашки кунсенче пушшех нумай ĕçлеме тивет.

Паян 10-мĕш суйлав участокне кĕрекен суйлавçăсем хăйсен аслă правине — суйлав правине пурнăçа кĕртеççĕ. Февралĕн 16-мĕш вĕсемшĕн чи аслă праçник пулса тăрать. Çавна лайăх ăнланса илнипе участокри суйлав комисси членĕсем те суйлавсене пысăк хаваслăхпа кĕтсе илеççĕ, суйлавçăсем валли мĕн кирлине пурне те туса хатĕрленĕ.

— Ырă сунса кĕтетпĕр! — çак лозунга эпир паян ирхине ултă сехетре хамăр участок алăкĕ умне кăларса çакрăмăр.

М. ИЖЕЕВ.

10-мĕш участокри суйлав комиссин членĕ.

Сталин ятне асра тытса

Шупашкарти 4-мĕш номерлĕ вăтам шкул çурчĕ. Ярославский урамра, сăрт айккинче, хĕвеле хирĕç, пысăк кантăклă, икĕ хутлă шап-шурă çурт. Кунта виççĕмĕш хут ĕнтĕ суйлав участокĕ пулнă, 14-мĕш номерлĕ суйлав участокĕнчи суйлавçăсем Сталинла Конституци тăрăх виççĕмĕш хут суйлав ирттереççĕ.

Халĕ ку çуртра 14-мĕш номерлĕ суйлав участокĕ вырнаçнă. Çурт ăшне кĕрекен алăк тăрринче «Февралĕн 16-мĕшĕнче пурте суйлава!» тесе пĕлтерекен лозунг мĕн суйлав кампани пуçланнăранпах таçтан курăнса тăрать. Лозунгпа юнашар совет халăхне телейлĕ пурнăç, Конституци туса паракан аслă генийĕн — Сталин юлташăн сăнĕ. Çак илемлĕ, чунтан юратакан çын сăнĕ çине пăхатăн та, эсĕ те вара унпа пĕрле пурăнатăн. Вăл мĕн кушнă çавна тума хатĕр.

Çуртăн пĕр пӳлĕмĕнче суйлав комиссийĕ вырнаçнă. Кунта суйлав комисси членĕсем пĕр татăлмасăр декурство тăраççĕ. Суйлавçăсем пĕрин хыççăн тепри пырса хăйсен хушамачĕсене списока тĕрĕс кĕртни çинчен пырса пĕлеççĕ.

Акă пĕр вăтам çулхи хĕрарăм пырса кĕчĕ:

— Манăн хушамат Паскакова, пăхăр-ха список çине, пур-ши эпĕ?— тесе хуллен ыйтрĕ вăл дежурнăй членран.

Дежурнăй списока пăхса тухрĕ:

— Паскакова Лидия Мартыновна? Пур.

— Çук, дежурнăй юлташ. Ыттисем пурте тĕрĕс. Анчах манăн ят Лидия мар, Елизавета, — тесе пĕлтерчĕ хĕрарăм.

Дежурнăй тепĕр хут тĕрĕслерĕ. Чăнах та вăл хĕрарăм Лидия мар, Елизавета ятлă.

Ку участокра 1376 суйлавçă. Вĕсене пурне те список тăрăх тĕрĕслесе тухнă. Агитаторсем аван ĕçленипе 132 суйлавçăсен хушамачĕсене, е ячĕсене, е ашшĕ ячĕсене, е тата адресĕсене тĕрĕс çырманнисене тупса тӳрлетнĕ.

Суйлав кампанийĕ пуçланнăранпа суйлавçăсемпе икĕ хутчен пуху туса ирттернĕ. Кунсăр пуçне ватă суйлавçăсемпе пĕр пуху, çамрăк суйлавçăсемпе те пĕр пуху пулнă. Суйлавçăсем кама депутата суйламаллине пурте лайăх пĕлеççĕ. Вĕсем хăйсен сасне ВКП(б) Чăваш Обкомĕн секретарĕшĕн И. М. Чарыков юлташшăн пама хатĕр.

Суйлавçăсене кĕтсе илме пур енчен те хатĕрленсе çитнĕ: кабинăсем хатĕр, канмалли пӳлĕме тирпейлесе çитернĕ, хĕрлĕ кĕтесре кĕнекесем, журналсем, хаçатсем çителĕклĕ, ачаллă суйлавçăсем валли ачасене вырнаçтармалли пӳлĕм пур, унта врачсемпе сестрасем пулаççĕ. Ватă суйлавçăсем валли икĕ автомашина тата 3 лаша уйăрса хунă. Чирлĕ суйлавçăсем патне (е мĕнле те пулин килеймесен) унта суйлав комисси членĕсем хăйсем каймалла.

— Пĕр суйлавçă та суйлава хутшăнмасăр ан юлтăр, тесе тăрăшатпăр, — теççĕ комисси членĕсем.

М. Н. ДАНИЛОВ—ЧАЛДУН.

Ватлăхри савăнăç

Сăн-питĕнчен пăхсан, ăна ниепле те хĕрĕх пиллĕк çултан ытла пама çук. Кăштах пĕркеленнĕ пичĕсем çинче тăтăшах кăмăллă кулă куратăн, куçĕсем пĕрмаях хаваслăхпа çиçеççĕ унăн.

Чăн та, Павел Ивановичăн хăйĕн 61 çул хушшинчи пурнăçĕнче хăйĕн савăнăçне тупиччен нушипе хурлăхне те сахал мар тӳсме лекнĕ. Анчах хăйĕн иртнĕ, асаплă пурнăçĕ çинчен калама юратмасть вăл. Иртни — иплĕ, хальхи — сиплĕ,— тет вăл хăйĕн пурнăçĕ çинчен калама пуçланă май.

— Асаплăхра, нушалăхрах иртрĕ ман ачалăх. Хаваслăн ирттерейменĕм хамăн çамрăк кунсене те эпĕ. Кĕтӳ кĕтсе, тĕрлĕрен хуçасем патĕнче тарçăра пурăннипех иртрĕç ман ачалăхпа яшлăх çулĕсем,— тет Павел Иванович хăйĕн иртнĕ кунĕсем çинчен.

Калаçнă-халлапланă çемĕн — вăл Япони вăрçинче, империализмлă пĕрремĕш вăрçăра, граждăн вăрçин фронтĕнче пулни çинчен пĕлетĕн. Телейлĕ, хаваслă пурнăç тăвассишĕн, коммунизм ялавĕ айĕнче пурăнассишĕн ĕмĕр тăршшипех кĕрешнĕ вăл. Кĕрешӳ хăват пачĕ, Октябрь ман чуна çамрăклатрĕ, ĕмĕтленнĕ ĕмĕте пурнăçлама май пачĕ,— тет Павел Иванович мăнаçлăрах хулăм сасăпа.

Сталинла Конституци тивлечĕпе туллин усă курать ватлăхра çамрăкланнă старик. Пуринчен ытла ĕç правипе вĕренӳ прави хаваслантараççĕ ăна, çунатлантараççĕ ун чунне.

— Ĕç — савăнăç çăлкуçĕ, пуян пурнăç никĕсĕ,— тет вăл хăйĕн халлапне тăснă май.— Иртнĕ 1940 çулта эпĕ 232 ĕçкунĕ турăм. Тивĕçлипе мухтанарах каласан, çамрăксем те хăшĕ-пĕрисем ман чухлĕ ĕçкунĕ тăваймарĕç. Акă манпа пĕр пускилре пурăнакан А. Кузьмина юлташах илер. Вăл 1939 çулта та, иртнĕ çулта та 70 ĕçкунĕ çеç тунă. Çапах вăл колхоз членĕн ячĕпе витĕнсе пурăнать... Ĕç тивлечĕпе савăнма пĕлменнишĕн тарăхас килет, ятлас килет çавăн пек кахалсене...

Ĕçпе тĕрекленнĕ аллисемпе çӳçĕсене якатса илчĕ те, вăл татах та çĕкленӳллĕ кăмăлпа калама пуçларĕ.

— Эпĕ ĕççĕр ниепле те пурăнма пултараймастăп. Аласем ĕç патнех туртăнаççĕ... Хăшĕ-пĕрисем тата колхоз производствине уборка вăхăтĕнче кăна хутшăнаççĕ, уборка хыççăн колхозра «ĕç çук» тесе шутлаççĕ вĕсем. Тӳрĕ кăмăллă колхозникшăн колхозра нихăçан та ĕç пĕтмест. Ĕç шăмшакка çăмăллатать, вăйхала тĕрек парать.

Калаçнă çемĕн, халлапланă майăн Павел Ивановичпа типтерлĕ, таса килкартине кĕтĕмĕр.

— Ак çав çунасене пĕтĕмпех эпĕ юсаса патăм. Государство вăрман хатĕрлевне хутшăнма постановлени кăларнă хыççăнах, эпĕ вăл çунасене юсарăм,— терĕ вăл колхозăн çунисем çине кăтартса.

— Колхозниксем халь те вăрмана тухса кайман-им? — ыйтрăм сăмах майĕн.

— Пĕр сăтăркка кайса килчĕç. Ыран каллех тухса каяççĕ. Анчах... мана илсе каймаççĕ,— терĕ вăл сасартăк ӳкĕнчĕклĕ сасăпа.

— Мĕншĕн тата?

— Ватă эсĕ, терĕ мана колхоз председателĕ М. Сергеев юлташ. Утравăрашне, çунасене юсасан та çитĕ сана, мучи,— терĕ. Ватă тени кăштах кӳрентерчĕ мана. Ватă мар вĕт-ха эпĕ?! — ыйтрĕ вăл.

Ĕçе юратакан старик, калаçма та ăстаскер, хăйне хăех ответ пачĕ:

— Савăнмасăр манăн! Ĕçлеме те, пурăнма та мана савăнăçлă. Ватлăхра хутла вĕрентĕм. Юлашки ик-виç çул хушшинче хаçат-журнал вулакан пултăм,— терĕ вăл сасартăк чи хаваслă кăмăл-туйăмпа çĕкленсе.

Йăпăрка сухалĕсене тепĕр хут якатса илчĕ те, хаçат-журналсене вулама мĕнле вĕренни çинчен калама пуçларĕ çамрăк чунлă старик.

— Утмăл çула çитсе ултă ача çитĕнтерсе ӳстертĕм. Кашниех, вĕренсе пынă çемĕн, хама вĕрентрĕç. Аслă ывăлăм — Иван халĕ медицина институтĕнчен вĕренсе тухнă хыççăн, Хĕрлĕ Çара кайрĕ. Унта военнăй врач пулса ĕçлет. Иккĕмĕш ывăл — Константин иртнĕ çулта педучилищерен вĕренсе тухрĕ, халĕ туллимар вăтам шкулта физикăпа математика преподавателĕ пулса ĕçлет. Кĕçĕн ывăлăмсем иккĕш те туллимар вăтам шкулта вĕренеççĕ. Яков — çиччĕмĕш класра, Анисим — пиллĕкмĕшĕнче. Шкула кайма пуçланăранпах вĕсем — вĕренӳ отличникĕсем.

— Аппа та вĕренӳ отличници-çке!? — янрарĕ çăмăл сассипе Анисим.

— Чăн та,— терĕ калаçăвне малалла тăсса Павел Иванович.— Манăн Шупашкарти педрабфакра виççĕмĕш курсра вĕренекен Васса та — вĕренӳ отличници. Пурте вĕсем — отличниксем. Хам çеç отличник пулаймарăм,— шӳт туса илет кăмăллăн кулакан старик.

Калаçу хĕрсе пынă вăхăтрах чӳречерен пиçмоносец сасси илтĕнчĕ.

Яков васкаса пиçмоносец патне тухрĕ. Кăшт вăхăт иртсен, вăл пĕр хулхушши хаçат-журнал йăтса кĕчĕ.

— Кĕçтенкки пичче каллех укça кусарнă, атте,— хаçат-журналсене тата укçа кусарни çинчен пĕлтерекен извещенине савнă ашшĕне тыттарса.

— Чăрманать çав Кĕçтенкки. Хам та эпĕ начар мар пурăнатăп. Паçăрах каларăм-ха: утмăл çул урлă каçрăм пулин те иртнĕ çулта эпĕ 232 ĕçкунĕ турăм. Вăл ĕçкунĕсемшĕн хам пĕччен 30 пăта яхăн тырă илтĕм. Арăм 150 ĕçкунĕ яхăн турĕ. Яковпа Анисим та çулла каникул вăхăтĕнче 50 ĕçкунĕ ытла турĕç. Унсăр пуçне, Яков уборка вăхăтĕнче звеновод пулса ĕçлерĕ. Стена хаçачĕн редакторĕ пулса ĕçлерĕ. Вăлах колхозниксене каннă вăхăтра хаçат-журналсем вуласа паратчĕ.

— Халĕ те хаçат-журналсем вуласа пама каять вăл,— калаçăва хутшăнчĕ арăмĕ.

— Суйлав çинчен ăнлантарса паракан статьясене, писательсен калавĕсене вуласа паратăп колхозниксене,— çирĕплетрĕ амăшĕн сăмахне Яков.

— Суйлав çинчен ăнлантарса параççĕ-и сире? — ыйтрăм сăмах май мухтавлă хĕр-ывăлсем ӳстерсе çитĕнтернĕ карчăкпа старикрен.

— Агитаторĕ те, пропагандисчĕ те пур пирĕн,— терĕ Павел Иванович, Яков еннелле ăшшăн пăхса.

...Кăмăллă калаçу вĕçленчĕ. Яковпа Анисим тимлесе кĕнеке-хаçат вулама пуçларĕç. Амăшĕ выльăхсем патне тухса кайрĕ. Павел Иванович манпа пĕрлех колхоз канцелярине пыма тухрĕ.

— Неушлĕ колхоз председателĕ мана вăрмана ямĕ? — сĕнетрĕ старик малтан пуçланă калаçăва.— Суйлавччен 10 кубла метр хатĕрлеме пултараттăм та председатель вăрмана ярсан...

— Укĕте кĕми председатель мар пуль-çке?

— Ӳкĕте кĕрекенччĕ те... Çамрăксемпе вăрмана каясчĕ... Ĕç çынна çамрăклатать, вăй-хăват парать,— терĕ вăл колхоз канцелярине çитсе кĕнĕ чухне.

Максим ЯСТРАН.

Вăрманкас, Элĕн р.

☆ ☆ ☆

Шупашкар хулинчи 5-мĕш №-лĕ суйлав участокĕнче. ӲКЕРЧĔК ÇИНЧЕ (сулахайран сылтăмалла): суйлав участок комиссийĕн председателĕ А. И. Зимин тата суйлавçăсем Рыбаковпа Иванов юлташсем суйлавçăсен списокне тĕрĕслеççĕ.

Г. Костин фото-ӳкерчĕкĕ.

▲ ▲ ▲

Пысăк савăнăç

Эпĕ 19 çулта. Суйлава пĕрремĕш хут хутшăнатăп. Февралĕн 16-мĕш — маншăн пысăк савăнăç. Эпĕ хамăн, совет гражданинĕн, тивĕçне малтанхи хут пурнăçлатăп. Суйлав Пĕтĕм Союзри XVIII партконференци уçăлнипе пĕр вăхăтра пулса иртет. Пĕтĕм Совет халăхĕ партконференцине тата суйлавсен кунне производствăллă çĕнĕ çитĕнӳсемпе кĕтсе илчĕ.

Эпĕ те çав куна — суйлавсен кунне хамăн вĕренӳ пахалăхне хăпартнипе кĕтсе илетĕп.

Суйлав кунне тĕплĕн хатĕрлентĕм. Хĕллехи каникул вăхăтĕнче, ялта пурăннă чухне, колхозниксем хушшинче СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутата суйлама тăратнă кандидатшăн И. М. Чарыков юлташшăн сасăламалли çинчен, унăн биографийĕ, вăл Ленин—Сталин партийĕн шанчăклă ывăлĕ пулни çинчен тĕплĕн ăнлантарса патăм.

Каникултан таврăнсан каллех çĕнĕ вăйпа вĕренме тытăнтăм. Хамăн ята суйлавçăсен списокне кĕртнине тĕрĕслерĕм.

Паян эпĕ 496-мĕш номерлĕ Шупашкар суйлав округĕ тăрăх СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутата суйлама тăратнă кандидатшăн Иван Матвеевич Чарыков юлташшăн сасăлатăп.

В. СОРОКИН.

Чăвашсен педагогика институтĕнче IV курсра вĕренекен студент.

Суйлав участокĕнче

Володарский урамĕ. Улттăмĕш номерлĕ вăтам шкулăн çурчĕ. Иртсе кайнă чухнех «СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутата суйлас тĕлĕшпе ĕçлекен Шупашкар хулинчи 11-мĕш номерлĕ суйлав участокĕ», «Ырă сунса кĕтетпĕр!» — тесе çырнă лозунгсем суйлавçăсене февралĕн 16-мĕшĕнче пурне те суйлава пыма чĕнеççĕ.

Ĕç пĕтнĕ хыççăн суйлав участокĕнче кашни кунах хĕрӳллĕ ĕç пырĕ. Агитаторсем суйлавçăсене 496-мĕш номерлĕ Шупашкар суйлав округĕ тăрăх СССР Верховный Совечĕн Национальноçсен Советне депутата суйлама тăратнă кандидат Иван Матвеевич Чарыков юлташăн пурнăçĕпе ĕçĕсем çинчен, Сталинла Конституци çинчен каласа ăнлантараççĕ.

Участокри суйлав комиссине пыракан суйлавçăсем агитаторсен хĕрӳллĕ сăмахĕсене кăмăллăн итлеççĕ, суйлав Положенийĕ çинчен, унăн техники çинчен, кандидатăн пурнăçĕпе ĕçĕнчи уйрăм датăсем çинчен ыйтса пĕлеççĕ. Çакăн пек пулмалла та ĕнтĕ, халăх хăй суйлакан депутатăн пĕтĕм ĕçне, унăн пурнăçĕнчи кашни утăмне пĕлме тивĕç.

Агитатор суйлав Положенийĕ çинчен калаçу ирттерет, çав вăхăтрах суйлавçăсенчен пĕри суйлавçăсен списокне тĕрĕслемелли çинчен аса илтерет. Агитатор вĕсене списока тĕрĕслеме илсе каять. Кашни суйлавçă хăйĕн хушаматне, хăйĕн ятне тата ашшĕ ятне, çавăн пекех хăçан çуралнине мĕнле çырнине тĕплĕн тĕрĕслет. Суйлав комисси тăрăшнипе, агитаторсем пулăшнипе, пĕтĕм суйлавçăсем хăйсем хутшăнса ĕçленипе суйлавçăсен списокĕсене пĕтĕмпех йĕркелесе çитернĕ, кашни суйлавçăна суйлава хутшăнма май туса панă.

Сасăламалли кабинăсем. Суйлавçă суйлав бюллетенĕсем илмелли пӳлĕме пырать. Суйлав комисси членĕ е агитатор вĕсене суйлав бюллетенне илнĕ хыççăн сасăламалли пӳлĕме кăтартса ярать. Февралĕн 16-мĕшчен темиçе кун малтан суйлав комисси членĕсен тата агитаторсен мĕн-мĕн тумаллине тĕплĕн палăртса хунă.

Участок суйлавçăсене пур енчен те тĕплĕн хатĕрленсе çитнипе кĕтсе илчĕ. Суйлавçăсем валли кану пӳлĕмĕ, буфет, ачаллă хĕрарăмсем валли уйрăм пӳлĕм хатĕрленĕ. Суйлавçăсен кăмăлĕшĕн суйлав вăхăтĕнче художествăллă выступленисем те пулаççĕ.

Вунпĕрмĕш номерлĕ суйлав участокĕнчи суйлавçăсем паян Иван Матвеевич Чарыков юлташшăн сасăлаççĕ.

ПАРТИ ПУРНĂÇĔ

Коммунистсем мĕнле вĕреннине тĕрĕслесех тăмалла

«ВКП(б) историйĕн кĕске курсĕ» тухнă май пропаганда ĕçне организацилесси çинчен ЦК ВКП(б) 1938 çулти ноябрĕн 14-мĕшĕнче тата 1939 çулти августăн 16-мĕшĕнче постановленисем йышăннă хыççăн пирĕн Куславкка районĕнче те партиллĕ пропаганда ĕçĕ чылаях улшăнса лайăхланчĕ.

Халĕ районра коммунистсемпе комсомолецсем тата интеллигентсем 1400 çын ытла «ВКП(б) историйĕн кĕске курсне» харпăрхăй тĕллĕн вĕренеççĕ. Паянхи куна коммунистсенчен 113 çын «ВКП(б) историйĕн кĕске курсне» харпăрхăй тĕллĕн вĕренсе пĕтерне. Вĕсенчен нумайĕшĕ халĕ Маркс, Энгельс, Ленин, Сталин произведенийĕсене вĕренеççĕ.

Лайăх вĕренсе пыраканнисенчен уйрăмăнах çак юлташсене кăтартма тивĕçлĕ. Викторов юлташ (Варасăрти НСШ директорĕ) В. И. Ленинăн «Что делать?», «Материализм и эмпириокритицизм», Маркспа Энгельсăн «Манифест коммунистической партии» тата ытти произведенисене вĕреннĕ.

Çавăн пекех Рожнов (роно заведующийĕ), Никитин, И. И. Иванов тата ытти коммунистсем те Маркс, Энгельс, Ленин, Сталин произведенийĕсене вĕренсе пыраççĕ.

Анчах çав вăхăтрах хăйсен пĕлĕвĕсене ÿстерес тĕлĕшпе çителĕксĕр ĕçлесе пыракансем те сахал мар-ха. Ертсе пырас ĕçре тăракан юлташсемех чылайĕшĕ, «вăхăт çук» тесе, хăйсен политикăллă пĕлĕвне хăпартассишĕн тăрăшмаççĕ. Сăмахран, райсовет исполкомĕ çумĕнчи пуçламĕш парторганизаци секретарĕн заместителĕ Г. М. Петров ку таринччен те «Кĕске курсăн» 4-мĕш сыпăкне анчах вĕренсе пырать. Хăйĕн политикăллă пĕлĕвне хăпартманнипех вăл пуçламĕш парторганизацинче те партиллĕ пропаганда ĕçĕсене вăхăтра пурнăçласа пымасть.

Парти историне харпăрхăй тĕллĕн вĕренетпĕр тесе шутлакансем те хăшпĕрисем пурнăçран кая юлса пыраççĕ. Акă, Тĕрлемесри райлесзаг лесничийĕ Мартынов юлташ «Кĕске курсăн» 7-мĕш сыпăкне вĕренет. Анчах вăл Сталинла Конституцине пĕлмест тата хаçатсем вуламасть. Вăл декабрь уйăхĕччен Латвия, Литва, Эстония Совет Союзне кĕнине, Совет Союзĕнче 16 союзлă республика иккенне пĕлмен. Вăл Совет Союзĕнче 13 республика анчах тесе, СССР Верховный Совечĕн Сессийĕн решенийĕсене СССР Верховный Совет Президиумĕ çирĕплетет, Сесси Президиум умĕнче отчетлă пулса тăрать, тесе тĕрĕс мар шутланă.

Çак фактсем вĕсем пурте харпăрхăй тĕллĕн вĕренесси мĕнле пынине татах та çирĕпрех контроллесе тăма кирли çинчен калаççĕ. ЦК ВКП(б) 1939 çулти августăн 16-мĕшĕнче йышăннă постановленире: парторганизацисен руководителĕсен, харпăрхăй тĕллĕн вĕренекенсене пур енпе те пулăшса пырса, ВКП(б) уставĕ хушнипе—харпăрхăйĕн ăнланулăхне ÿстерес, марксизм-ленинизм никĕсĕсене вĕренес тĕлĕшпе ывăнма пĕлмесĕр ĕçлесе пыма хушнине—коммунистсем мĕнле пурнăçа кĕртнине чăннипех контроль тумалла, тесе кăтартса пачĕ.

ВКП(б) Куславкка райкомĕ коммунистсем мĕнле вĕреннине контроллес тĕлĕшпе 87 хутчен ушкăнлă юлташла калаçусем ирттернĕ. Çак калаçусенче пурĕ 547 çын пулнă. Калаçура пулнă юлташсем хăйсем мĕнле вĕренсе пыни çинчен каласа парса, ытти юлташсене те хăйсен опычĕсемпе паллаштарчĕç. Çав вăхăтрах тата 308 çынпа уйрăмăн калаçнă. Ку ĕçе пуринчен ытла ВКП(б) райкомĕн секретарĕсем тата пропагандăпа агитаци отделĕнче ĕçлекенсем туса пынă.

Кун пек калаçусем ирттерни кашни çын мĕнле вĕренсе пынине пĕлме тата консультаци памашкăн план тума, кашни пуçламĕш парторганизацине мĕнле пулăшу кирлине уйрăмăн палăртма нумай пулăшать.

Юлташла калаçусене эпир парткабинетра тата пуçламĕш парторганизацисенче те ирттеретпĕр. Ушкăнлă юлташла калаçусене пуçламĕш парторганизацисенче 32 хутчен, уйрăм калаçусене 182 хутчен ирттернĕ.

Анчах юлташла калаçусем ирттерес ĕçре пысăк çитменлĕхсем пур-ха. Ку ĕçе пуçламĕш парторганизацисен секретарĕсем çителĕксĕр хутшăнаççĕ, хăшпĕр секретарьсем пачах ирттермеççĕ. Кун пек секретарьсен хисепне Новиков (комбинат), Белов (райсовет исполкомĕ), Казаков (райпотребсоюз), Соловьев (Шăнчасри пуçламĕш парторганизаци) юлташсем кĕреççĕ. Вĕсем калаçусем ирттерменни хăйсем çителĕксĕр вĕренсе пынинчен килет.

Юлташла калаçусем ирттерни нумай коммунистсене харпăрхăй тĕллĕн вĕренес ĕç çине ытларах çаврăнса пăхма пулăшать. Калаçусем ирттернĕ хыççăн Филиппов (Мушарти пуçламĕш парторганизаци), Федоров (Еметкинĕри пуçламĕш парторганизаци), Львов (комбинатри машинист), Макарычев (комбинатри механик) юлташсем хăйсен политикăллă пĕлĕвне хăпартма тăтăшах вĕренсе пыракан пулчĕç.

Коммунистсем мĕнле вĕреннине контролленипе пĕрлех, харпăрхăй тĕллĕн вĕренекенсене пулăшасси те пысăк вырăнта пулмалла. Иртнĕ çулталăк хушшинче эпир уйрăм ыйтусемпе 82 хут ушкăнлă консультаци, 310 хут уйрăм çынсемпе консультацисем ирттернĕ. Анчах консультацисем ирттерес ĕçе те партактива çителĕксĕр хутшăнтарнă-ха. ВКП(б) райкомĕ çирĕплетнĕ консультантсене те ĕçе явăçтарман. Кунашкал çитменлĕхсене эпир çывăх вăхăтрах пĕтерме тăрăшапăр.

В. ПЕТРОВ.

ВКП(б) Куславкка райкомĕн пропагандăпа агитаци отделĕн заведующийĕ.

* * *

Конюхсен канашлăвĕ

КРАСНОАРМЕЙСКОЕ. Районри «Коммунизм çулĕпе» хаçат редакцийĕ февралĕн 12-мĕшĕнче стена хаçат редакторĕсен тата малта пыракан конюхсен районри канашлăвне ирттерчĕ. Унта 60 çын пулчĕç.

Канашлу ĕç лашисене çуракине хатĕрлесси тата стена хаçачĕсен умĕнче тăракан задачăсем çинчен сÿтсе-яврĕ.

Тухса калакансем лашасене çуракине хатĕрлес ĕçре лайăх тĕслĕхсем пуррине палăртрĕç. Акă, Яманакри «Красное Сормово» колхозри Степанов конюх çакăн пек каларĕ:

— Эпĕ 10 лаша пăхатăп. Конюхра 8 çул ĕçлетĕп. Эпĕ пăхакан лашасемпе кашни çулах çуракинче те, кĕракинче те туллин усă курнă. Эпĕ пăхакан лашасене çуракине хатĕрлеме халех тытăнтăм. Вĕсене вăхăтра апат парса, вăхăтра шăваратăп. Кунне кашни лашана 2 килограмм сĕлĕ, 6 килограмм утă паратпăр. Начартарах лашасене уйрăм пăхатпăр, — тет вăл.

Çавăн пекех Мăн Шетмĕри Чкалов ячĕпе тăракан колхоз конюхĕ Константинов та конюхра 8 çул ĕçлет. Вăл та хăйĕн паха ĕçĕсем çинчен каласа пачĕ.

— Пирĕн колхозра хăшĕ-пĕрисем тракторсем çине шанса, лаша вăйне хакламаççĕ. Çавна пула иртнĕ çулта колхоз çуракине кая юлса вĕçлерĕ. Кăçал эпир иртнĕ çулхи йăнăшсене шута илетпĕр, лаша вăйĕ çине ытларах пăхатпăр, тет вăл.

Ĕç лашисене тивĕçлипе пăхман колхозсем те пур-ха. Именкасси ялсоветĕнчи «Малалла» колхозра ĕç лашисене хакламаççĕ тата транспорт инвентарĕсем çитмеççĕ. Юрăхсăр хăмăт кÿлсе çÿренипе лашасем час-часах пăсăлаççĕ. Тĕрер, Мартынкасси ялсовечĕсенче те лашасене çуракине хатĕрлеме тăрăшмаççĕ. Кунта иртнĕ çул çуракине 3—4 кун кая юлса вĕçленине маннă пулас.

Тухса калакан конюхсем пĕр-пĕрин опычĕсемпе паллашрĕç. Çуракине лайăх лашасем хатĕрлес тĕлĕшпе пĕр-пĕринпе ăмăртăва тухрĕç.

П. МАЙОРОВ.

Икĕ парторганизацин ĕçĕсем

ТĂВАЙ. Çак кунсенче пуçламĕш парторганизаци секретарĕсен тата кандидат групписен парторгĕсен районри канашлăвĕнче Тушкил ялсоветĕнчи территориллĕ пуçламĕш парторганизаци тата «Красная Чувашия» колхозри парторганизаци çуракине хатĕрленес ĕçсене мĕнле ертсе пынине пăхса тухрĕç.

Тушкилри территориллĕ пуçламĕш парторганизаци (секретарĕ А. Я. Яковлев юлташ) ялсоветне кĕрекен колхозсене çуракине хатĕрленес ĕçре сахал пулăшать. Канашлура Яковлев юлташ çапла каларĕ: «Колхозсенче çуракине хатĕрленесси мĕнле пыни çинчен эпир коммунистсен пухăвĕнче ыйту лартман, колхозсен правленисенче сÿтсе-явни те çителĕклĕ», терĕ.

«Звезда» колхоза коммунист Г. Петров юлташ ертсе пырать пулсан та, колхоз çуракине хатĕрленес тĕлĕшпе питĕ сÿрĕк ĕçлет. Ку тарана çитсе те вăрлăхсене сортласа пĕтермен. Пăрça, ясмăк тата курăк вăрлăхĕсене сортлама та тытăнман.

Колхозăн ĕç лашисем 108 пулсан, 18 лаша валли кÿлмелли хатĕрсем çитмеççĕ, çапах урапасене юсама тытăнман.

Уя юр тытса хăварасси те начар. Районти çĕрĕç пайĕ панă план тăрăх юр тытма 600 щит тумалла пулнă, колхоз 100 щит кăна тунă. Удобренисем хатĕрлеме те тытăнман-ха.

«Красноармеец» колхоз та 1941 çулти çуракине хатĕрленме тытăнман. Агрокружок йĕркеллĕ ĕçлемест, лаша кÿлмелли таврашсене хатĕрлеме тытăнман, бригадăсем пĕр-пĕринпе ăмăртса ĕçлессине организацилемен.

Территориллĕ пуçламĕш парторганизаци колхозниксем хушшинче массăллă-политикăллă ĕçе куллен туса пымасть. ВКП(б) Центральный Комитечĕпе СССР Совнаркомĕ «Ялхуçалăх культурисен тухăçлăхне тата выльăх-чĕрлĕхсен продуктивлăхне ÿстернĕшĕн Украина СС Республикинчи колхозниксене ĕçшĕн хушса тÿлесси çинчен» йышăннă постановленине колхозниксене ăнлантарса паман. Стена хаçачĕсем пĕрре те йĕркеллĕ тухса тăмаççĕ. Тушкил ялĕнче единоличниксем те сахал мар. Пуçламĕш парторганизаци единоличниксене колхоза кĕме, çуракине хатĕрленме пулăшас тĕлĕшпе те нимĕн те тумасть.

Пуçламĕш парторганизацинче коммунистсем 6 çын пулсан та, вĕсем пĕри те колхозсенче çуракине хатĕрленес ĕç мĕнле тăни çинчен тĕплĕн пĕлмеççĕ, Маргушов юлташсăр пуçне ыттисем колхоз производствине активлăн хутшăнса ĕçлемеççĕ.

«Красная Чувашия» колхозри парторганизаци ĕçĕсем йăлтах урăхла вара. Пуçламĕш парторганизаци колхоз ĕçне лайăхлатас, çуракине тĕплĕн хатĕрленес ĕçсене конкретлăн ертсе пырать. Кунта колхоз çуракине хатĕрленес тĕлĕшпе чылай ĕç тунă. Колхоз вăрлăхсене сортласа хунă, ялхуçалăх машинисене юсанă, удобренисем кирлĕ таран хатĕрленĕ, 1285 тонна торф кăларнă, 60 центнер кайăк-кĕшĕк тислĕкĕ хатĕрленĕ. Коммунистсем хăйсен агротехникăллă пĕлÿне ÿстерес тĕлĕшпе пурте агрокружоксенче тăрăшса вĕренеççĕ. Пуçламĕш парторганизаци колхоз çуракине хатĕрленес тĕлĕшпе мĕнле ĕçленине тăтăшах тĕрĕслет, хăйĕн пухăвĕнче сÿтсе-явать, колхоз председательне А. Сергеев юлташа тата бригадирсене куллен пулăшать. Коммунистсем колхозниксем хушшинче политикăллă ĕçе куллен туса пыраççĕ, колхоз производствинче хăйсем примерлă ĕçлеççĕ.

М. РАЗНОМАЗОВ.

Комсомол комитет секретарĕсен семинарĕ

ЕТĔРНЕ. Çак кунсенче ВЛКСМ райкомĕ комсомол комитет секретарĕсемпе тата яланлăх комисси председателĕсемпе пĕр кунлăх семинар туса ирттерчĕ. Унта 50 çын пулнă.

Семинарта комсомол организацисем умĕнче тăракан задачăсем çинчен сÿтсе-яврĕç.

М. ИВАНОВ.

ВĂРМАН ХАТĔРЛЕВĔ

Йĕркеллĕ ĕçлеме мĕн чăрмантарать?

(Хамăр корреспондентран)

Çĕмĕрлери механизациленĕ вăрманпункчĕ хăйне панă плана нимĕнле йывăрлăхсăрах тултарса пыма пултарать. Кун пирки вăрманпункт руководителĕсем те пĕр иккĕленмесĕрех çирĕплетсе параççĕ.

Анчах план тулмасть. Вăхăт уйăх та вунă кун иртрĕ. 1-мĕш кварталта вăрман касса хатĕрлес тĕлĕшпе плана 30,9 процент, турттарас тĕлĕшпе 16,5 процент, механизмлă çулсем патне турттарса кăларас тĕлĕшпе 25,6 процент çеç тултарнă. Уйрăм пунктсемпе çулсем тăрăх илсен татах та урăхла картина курăнать. Хăшĕсем вăрман касса хатĕрлес, теприсем турттарас тĕлĕшпе чăтма çук япăх ĕçлеççĕ. Графика йĕркеллĕн пурнăçласа пынине курма çук.

Вăрманпунктсем çавăн пек ĕçлени мĕнрен килет?

Акă вăрманта кашни кун миçе çын çуран тата миçе çын лашапа ĕçленине кăтартакан сводка. Февралĕн 10-мĕш. Ку кун вăрманта 2126 çын çуран тата 1095 çын лашапа ĕçленĕ. Вăл шутран Мыслецри пунктра 198 çын çуран, лашапа 107 çын, Саланчăкри пунктра çуран — 597, лашапа — 268 çын ĕçленĕ.

График пачах урăхла тĕслĕхсем кăтартать. Акă вăл: механизациленĕ вăрманпунктĕнче кашни кун çуран 2420 çын, лашапа 4472 çын ĕçлемелле. Вăл шутран Мыслецри вăрманпунктĕнче çуран 226 çын, лашапа 270 çын ĕçлемелле.

Чăнах та, малтанхипе танлаштарсан, ĕç вăйĕ вăрманта чылаях хутшăннă. Анчах турттарнă çĕрте ĕçлекенсен хисепĕ халĕ те çавтери çителĕксĕр.

СССР Совнаркомĕпе ВКП(б) Центральный Комитечĕ вăрман хатĕрлевĕнче çуран тата лашапа ĕçлемелли тÿлевлĕ повинность тăвасси çинчен кăларнă постановлени вăрман хатĕрлевне ăнăçлăн туса пыма пысăк пулăшу парать. Вăл постановленине кашни колхоз членĕн, единоличникăн тÿррĕн пурнăçламалла. Кам ăна пурнăçламасăр юрнех туртăнса тăрать, ăна ответ тыттараççĕ. Анчах çакна уйрăм районсенче çителĕклĕ пурнăçа кĕртсе пымаççĕ. Çавна пула ĕнтĕ вăрманта ĕç вăйĕ кирлĕ чухлĕ çук. Сăмахран, Çĕмĕрле, Элĕк, Хĕрлĕ Чутай районĕсенчен вăрман турттарнă çĕрте нихăш кун та планпа кăтартнă чухлĕ ĕçлемеççĕ, хăшпĕр кун çурри те çук. Мыслец пунктĕнче ĕçлеме Элĕк районĕнчен 24 колхоза çирĕплетнĕ, вĕсем ку таринччен те турттарнă çĕрте ĕçлемен. Урăхла каласан, çавăн чухлĕ колхоз вăрман турттарас енĕпе плана пĕр процент та тултарман. Ку шута «Трактор», «Красное Сормово», «Заря», «Безбожник» колхозсем кĕреççĕ.

Çĕмĕрле районĕнчен уйрăмăнах Тăван ялсоветĕнчи «Вперед», «Ударник» колхозсем, Вăрман Тăван ялсоветĕнчен «Самолет» колхоз, çавăн пекех тата единоличник хуçалăхĕсем начар ĕçлеççĕ. Вăрман Тăван ялсоветĕнчи единоличниксем пĕрремĕш кварталта 1000 кубометр касса, 4040 кубометр турттармалла пулсан, февралĕн 10-мĕшне пĕтĕмпе те 53 кубометр касса, 65 кубометр турттарнă. Улхаш ялсоветĕнчи «1-ое Мая» колхоз татах та япăх ĕçлет. Вăл ку таринччен пĕр кубометр та касса хатĕрлемен.

Уйрăм колхозсем лайăх ĕçлеççĕ. Чăваш Улхашри «Искра» колхозăн (Çĕмĕрле р.) план тăрăх, пĕрремĕш кварталта 1000 кубометр касса хатĕрлемелле пулсан, вăл 1168 кубометр хатĕрленĕ. Колхоз членĕсем турттарас çĕрте те активлăн ĕçлеççĕ, çитес вăхăтрах плана тултарассишĕн кĕрешеççĕ.

«Красноармеец», Ленин ячĕпе тăракан, «Комбинат» колхозсем те вăрман хатĕрлевĕнче начар мар ĕçлеççĕ, вĕсем те квартал планне срокчен тултарассишĕн ăмăртăва сарса пыраççĕ. Мĕншĕн-ха ытти колхозсен вĕсем пек ĕçлес мар!

Вăрманпунктра партипе профсоюз организацисем тата дирекци вăрман хатĕрлевĕнче ĕçлекенсем валли кирлĕ пек условисем туса паман. Мыслецри пунктра хваттерсем, общежитисем çитмен пирки чылайĕшĕсем выртма ялсене саланаççĕ, уйрăм общежитисенче питех те тăвăр, таса мар. Кунта культурăллă-массăллă ĕçе япăх организациленĕ: хаçатсем сайра-хутра çеç пыраççĕ, калаçусем туса ирттермеççĕ.

— Эпир вăрманта чылайранпа ĕçлетпĕр ĕнтĕ. Анчах пирĕн пата килсе никам та калаçу ирттермест, хаçат журналсем те çук, питех кичем капла ĕçлеме. Каç пулсанах яла, хваттере каятпăр. Хваттерте сивĕ,—теççĕ Элĕк районĕнчи Киров ячĕпе тăракан колхоз членĕсем.

Вăрманта ĕçлекенсем хушшинче ĕç тухăçлăхне куллен ÿстерсе пыракансем — стахановецсем пур. Анчах вĕсен паха опычĕсем çинчен халь анчах ĕçлеме пыракансене каласа кăтартмаççĕ, вĕсем хушшинче социализмлă ăмăртăва сарса пымаççĕ.

ХАР. ЛИСИН.

Хăвăртлăхсем пачах çителĕксĕр

Каçхине, ултă сехет тĕлĕнче, райсовет исполком председателĕн кабинетне ялсовет исполкомĕн председателĕсем пухăнчĕç. Сăмах партипе правительствăн обязательнăй заданине—пĕрремĕш кварталта вăрман касса хатĕрлес тата ăна турттарса кăларас заданине мĕнле пурнăçласа пыни çинчен пуçланчĕ.

Район вăрман касса хатĕрлес заданине февралĕн 10-мĕшне 32 процент, турттарассине 7 процент, кирлĕ пункта турттарса пырассине 6,6 процент тултарнă. Мĕншĕн начар?

Çакăн пек ыйтусем çине ялсовет исполкомĕсен председателĕсем тĕрлĕрен майсемпе тивĕççĕр сăлтавсем шыраса ответсем пама хăтланчĕç. Кондратьев юлташ, Панкли ялсовет исполкомĕн председателĕ, вăрман хатĕрлеме колхозсенче тупăшсене ĕçкунĕсем тăрăх валеçсе пĕтерейменни нумай кансĕрлет, ахалĕн пулсан вăрманта çынсем темĕн чухлех пулма кирлĕ, тесе пурне те «чĕререн» ĕнентерме тăрăшрĕ. Мĕн тума кирлĕ пулчĕ-ха ăна кунта «тупăшсене валеçни»?. Нимĕнле сăлтавсемсĕр вăл хăйĕн çинчен ответлăха сирсе яма хĕнтерех пулать терĕ пулĕ-и, мĕншĕн тесен унăн вăрманта ĕçлекен çынсем, лашасем çукпа пĕрех. Сăлтавĕ унăн çакăнта: вăрман касса хатĕрлес графика ялсоветне кĕрекен колхозсенчи колхозниксем патне хальтерех кăна çитернĕ. Апла пулин те ун чухне колхозниксене партипе правительство заданине тултарасси çинчен ăнлантарса парас енĕпе пĕр сăмах та каламан темелле. Акă унăн пĕр результачĕ: Оçипкассинчи колхозран вăрманта 11 çын çуран, 6 лаша ĕçлеççĕ. Ку колхоз икĕ вунăкунлăхра çирĕм кубометр вăрман касса хатĕрленĕ. Вăрман касма пынă çынсем 2--3 кунтан каялла таврăнса килеççĕ. Вăл вăхăт вăрмана çитсе килмеллĕх анчах. Хăйсем çапах та: «государство заданине тултарнă çĕрте ĕçлетпĕр», теççĕ. Унпа пĕрлех ялсоветчĕ çумĕнчи вулав çуртĕнчен «вăрманта ĕçлекенсем хушшинче культурăллă-массăллă ĕçсем туса пыма» кайнă избач вăрмантан пĕр çĕр выртсанах йăпшăнса тухса килнĕ.

Яргунькино ялсовет исполкомĕн председателĕ Воинов юлташ тата «лайăхрах» цифрăсем илсе кăтартасшăн пулчĕ: Яргунькинори колхозран вăрмана 3 çын кайнă. Çак çынсемпе вăл февралĕн 25-мĕш тĕлне ялсовет тăрăх панă графике (график тăрăх пĕр Яргунькинори колхозран кăна вăрманта куллен 12 çын çуран, 16 лаша ĕçлемеле) «наверстать» тума шухăшлать.

ВКП(б) райкомĕпе районри Совет исполкомĕ пĕрремĕш кварталта вăрман касса хатĕрлеме тата турттарма миçе çын, миçе лаша кирлине шута илсе колхозсене графиксем янă. Çак графикри цифрăсене Матьăкри колхозра пĕр пĕчĕк хут татăкĕ çине çырса илсе сĕтел çинчи кантăк айне хунă.

— Ку мĕнле цифрăсем, мĕн çинчен пĕлтереççĕ вĕсем?—ыйтаççĕ колхоз правленинче ĕçлекенсенчен канцелярине пынă çынсем вăл хут çине пăхса.

— Вăл хамăр колхозран вăрманта ĕçлеме миçе çын ямаллине пĕлтерекен хут. Пĕрре çавсен вăрмана кайса килмеллех пулать,—пĕр шухăшсăр ответлеççĕ правленецсем.

Çаксем евĕрлех калаçаççĕ Хирлеппуç, Матьăк, Юçкасси, Ураскильт ялсовет исполкомĕсен председателĕсем — Петров, Андреев, Трофимов тата Ефимов юлташсем те. «Вăрмана каймаллах пулать, унсăр май килмест, панă заданине тултармаллах пулать»,—теççĕ. Апла пулин те вăрманта ĕçлеме çынсене организацилемеççĕ, лашасем вигесенче ахалех тапăртатса тăраççĕ. Вăл ялсоветсенчи колхозниксемпе единоличниксене вăрманта кăнтăр çутинче хунарпа шырасан та тĕл пулма хĕн. Вăрман касса хатĕрлекенсем, турттаракансем çук.

Çирккассинчи колхоз правленийĕ «эпир договорпа урăх вырăнсенче ĕçлетпĕр», тесе вăрманта ĕçлеме панă графике хирĕçлесе райплана суда панă. Çапла майпа вăл колхоз вăрман хатĕрлевĕнчен «хăтăлса» юлма хатĕрленет.

Эпир партипе правительство заданине тултаратпăр. Ун çинчен колхозниксене тĕплĕн ăнлантарса памалла, вĕсем ун чухне вăрман хатĕрлевĕнче пĕтĕм вăйран тăрăшса ĕçлеме тытăнасси куç умĕнчех. Мĕншĕн тесен, колхозниксем хăйсемшĕн партипе правительство мĕнле тăрăшнине аван пĕлеççĕ тата ăна ăнланаççĕ.

Вăрман хатĕрлени оборонăна, çĕнĕ строительствăсене кирлĕ. Апла пулсан вăрман хатĕрлевĕнчен аякра тăракан тата хăйсен повинноçне пурнăçа кĕртмен çынсем государство умĕнче преступлени тăваççĕ. Партипе правительствăн заданине пурнăçа кĕртнĕ чухне уйрăмăнах массăллă ăнлантару тата социализмлă ăмăрту ĕçĕсем хăйсен тĕп вырăнне йышăнса тăма тивĕçлĕ. Ку ĕçсем халĕ вăрман хатĕрлевĕнче пачах палăрмаççĕ, вĕсем çинчен халĕ пĕтĕмĕшле кăна калаçаççĕ.

Ефремкасси ялсовечĕ кăна вăрман хатĕрлевĕнче районри ытти ялсоветсенчен маларах тухса пырать. Ялсовета кĕрекен колхозсем вăрман касса хатĕрлес задание 70 процент тултарнă. Февралĕн 25-мĕш тĕлне касас, хатĕрлес тата ăна турттарса кăларас енĕпе плана тултарса çитерессишĕн кĕрешеççĕ. Кунта пĕрремĕш кварталта вăрманта ĕçлеме тÿлевлĕ повинность тăвасси çинчен СССР Совнаркомĕпе ЦК ВКП(б) йышăннă постановлени тухсанах ăна колхозниксен пухăвĕсенче сÿтсе-явнă. Колхозниксем вăл постановление хапăл тунă, ĕçлеме организованно тухса кайнă.

Çуна çулĕ лайăх. Çак çулпа усă курса юлмалла, вăрман хатĕрлесе ăна кирлĕ пунктсене çийĕнчех турттарса кăлармалла.

Ив. МОСЕЕВ.

Элĕк, «Чăваш Коммуни» корр.

* * *

Çĕвĕ çĕлекен артельсен ĕçĕсем

Швейпромсоюз системине кĕрекен артельсем 1940 çула начар мар показательсемпе вĕçлерĕç. Пĕтĕмĕшпе илсен производствăллă плана 117 процент тултарса ĕççыннисем валли 14 миллион тенкĕлĕх продукци туса кăларнă. Системăна кĕрекен артельсенчен хăйсен çулталăкри планĕсене 27 артель тултарнă. Чылай артельсем тата вĕсен руководителĕсем большевикла ĕçĕн образецне кăтартса ĕçлерĕç.

Паллах, иртнĕ çул тунă çитĕнÿсем çинче лăпланса ларма çук, вăл çитĕнÿсене çирĕплетсе кашни артелĕн çĕнĕ çĕнтерÿсем тăвассишĕн социализмлă ăмăртупа стахановла движенине сарса пыни кирлĕ. ВКП(б) Центральный Комитечĕпе СССР Совнаркомĕ вырăнти чĕртаварсенчен куллен кирлĕ таварсем туса кăларассине вăйлатасси çинчен йышăннă постановлени тăрăх, пирĕн артельсем ĕççыннисем валли куллен кирлĕ таварсене 1 миллион тенкĕ ытларах туса кăларма пăхнине пурнăçа кĕртсе пыма та тытăнчĕç. Альгешри «Паха тĕрĕ», Буинскри «1-ое Мая» тата ытти артельсенче те пир-авăр тĕртмелли, кĕпе-тумтирсем тасатмалли тата пĕветмелли çĕнĕ цехсем организациленĕ.

Швейпромсоюз системин коллективĕ ВКП(б) XVIII конференцийĕ ячĕпе пынă социализмлă ăмăртăва хутшăнса, пĕрремĕш кварталти производство планне февралĕн 15-мĕш тĕлне 65 процентран кая мар пурнăçа кĕртме пулнă. Хăйсем çине илнĕ обязательствăсене нумай артельсем ăнăçлăн пурнăçа кĕртсе пыраççĕ. Улатăрти «Красная швея» артель, 1940 çулта лайăх ĕçленĕшĕн Швейпромсоюзăн куçса çÿрекен хĕрлĕ ялавне илме тивĕçлĕ пулнăскер, январь уйăхĕнчи программăна 120 процент тултарчĕ. Сĕнтĕрвăрринчи «Портной» артель — 128 процент, Çĕмĕрлери Ширшов ячĕпе тăракан артель — 130 процент, Альгешри «Паха тĕрĕ» артель 220 процент тултарчĕç. Пĕр уйăхри плана ирттерсе тултарнă артельсем татах та пур. Системипе илсен, январь уйăхĕнчи программăна 30 артель ирттерсе тултарса 1.600 пин тенкĕлĕх ытла тавар туса кăларнă. Çак показательсем ĕнтĕ Швейпромсоюз системин коллективĕ ВКП(б) XVIII конференцийĕ уçăлнă куна производствăллă çĕнĕ çĕнтерÿ тунипе паллă тунине кăтартса параççĕ.

Февраль уйăхĕнче Швейпромсоюз системине кĕрекен артельсенче отчетпа суйлав пухăвĕсем пулса иртеççĕ. Паллах, çак суйлава производствăллă çĕнĕ çĕнтерÿсем тăвассипе, ВКП(б) Центральный Комитечĕпе СССР Совнаркомĕ вырăнти чĕртаварсенчен куллен кирлĕ таварсем туса кăларассине вăйлатасси çинчен йышăннă постановленине пурнăçа кĕртессипе тачăн çыхăнтарса ирттермелле.

А. ПОТЯНОВ.

ШКУЛ ПУРНĂÇĔ

Юратса ĕçленипе

Перемена вăхăтĕнче те, уроксем хыççăн та учительсен кабинетĕнче час-часах 7-мĕш «А» класс çинчен калаçу пынă. Ку класра вĕренÿ ĕçĕ ăнса пыман. Çавăнпа та тепĕр чух тарăхсах ятлаçнă.

— Пĕтĕмпех ăнтан тухан ку 7-мĕш «А» класпа, ним каласа та ăнлантарма çук,—тенĕ вырăс чĕлхипе вĕрентекен учительница.

— Паян та задачăсене шутласа килмен,—тенĕ математикăпа вĕрентекен учительница тепĕр перерывра.

Çакăн пек калаçу вĕренÿ çулĕн пĕрремĕш чĕрĕкĕнче Шăхасанти вăтам шкул учительскинче час-часах пулса иртнĕ. Ун чухне 7-мĕш «А» класс руководителĕ пулнă Максимовшăн çав сăмахсем витĕмлĕ пулман. Ку сăмахсем ăна тĕкĕнмен пек туйăннă. Ачасене коммунистла воспитани парас, вĕренÿре пулăшса пырас тĕлĕшпе ĕçлесси уншăн ытла та пĕчĕк ĕç шутланнă. Ку çеç те мар, вăл хăйĕн класĕнчен урăх шкула куçса кайнă вĕренекенсене те пĕлмен. Вăл çав ачасене 7-мĕш «А» класрах вĕренеççĕ тесе, хăйĕн предмечĕпе киле панă уроксене туса килнĕ тесе отметкăсем лартса пынă. Çавăнпа та ĕнтĕ пĕрремĕш чĕрĕкре 42 вĕренекентен 22 ача «плохо» отметка илнĕ. Вĕренекенсен дисциплини япăх пулнă, общественăллă ĕçсене хутшăнса ĕçлемен. Максимов ачасемпе ĕçлес вырăнне, ытларах ĕçме юратнă.

Шкул дирекцийĕ çак ĕçе пăхса тухмасăр ирттермен. 7-мĕш «А» класăн ĕçĕсемпе тата Максимовпа хăйĕнпе тĕплĕнрех паллашнă хыççăн, вăл класс руководителĕ пулса ĕçлеме çеç мар, совет учителĕсен ретĕнче тăма та тивĕçлĕ пулманни палăрнă. Çавăнпа та ăна учитель ĕçĕнчен хăтарнă. Ун вырăнне класс руководителĕ пулса ĕçлеме А. М. Соловьев юлташа çирĕплетнĕ.

Андрей Максимович Соловьев юлташ класри ачасенчен пĕр шухăшлă çирĕп коллектив тăвассишĕн ĕçлеме тытăнать.

— Вĕренекенсен çитменлĕхĕсене ачасем хăйсем курса хăйсемех асăрхаттарччăр. Ку вăл вĕсене вичкĕнтерех тивет,—тет вăл.

Андрей Максимович малтан класри актива хăй тавра пĕтĕçтерет. Çак актив вĕренекенсем хушшинче ăнланулла дисциплинăна çирĕплетессишĕн, вĕренÿ ĕçне лайăхлатассишĕн кĕрешекенни пулса тăрать. Класс руководителĕ актива тĕрĕс кăтартусем парса, ăна ертсе пырать.

7-мĕш «А» класра дисциплинăпа учета илсе пыма уйрăм журнал тунă. Унта кашни учитель хăйĕн урокĕ хыççăн, класра вĕренекенсем хăйсене мĕнле тыткаланине кура, отметка лартса парать. Вĕренекенсем йĕркене пăсса дисциплина отметкине чакарни пулсан, вĕсем çинчен çав кунах уроксем хыççăн сÿтсе-яваççĕ. Пĕрре В. Горинов урок вăхăтĕнче калаçса ларнă. Вăл учитель асăрхаттарнине те итлемен. Паллах, ку класри йĕркене пăсни пулать—класăн дисциплинине чакарнă. Çакăн хыççăн ачасем В. Горинов çинчен пуху туса сÿтсе-яваççĕ. Пухура ачасем В. Горинов шкулта хăйне мĕнле тыткалани çинчен унăн ашшĕ-амăшне пĕлтерме йышăнаççĕ. Çакăнтан В. Горинов хăй йĕркене пăсса ачасене кăмăлсăрлантарнине сисет. Вăл çавăнтах пĕтĕм класс умĕнче дисциплинăна пăхăнса лайăх вĕренме сăмах парать. Халĕ вăл хăйĕн сăмахне çирĕппĕн пурнăçласа пырать.

— Пирĕн класра А. Орлов вĕренет. Ун çинчен халиччен класра тĕрĕс мар шухăш пулнă: «вăл йĕркесĕр ача, учительсене пăхăнмасть, ăна чарма çук», тетчĕç. Халĕ юсанчĕ, вĕренÿре те ĕлкĕрсе пырать,—каласа парать Андрей Максимович.

Мĕнле майпа юсанма пултарнă-ха А. Орлов? Ăна юсассишĕн Андрей Максимович нумай ĕçленĕ. Вăл унăн пĕтĕм пурнăçĕпе интересленнĕ. Унччен Орлов çине пĕтĕм класс шанчăксăррăн пăхнă, класс ĕçне хутшăнтарман. Вăл чăнах та ытти ачасем пек мар, хăйне урăхла тыткаланă. Вĕренессе те япăх вĕреннĕ.

Андрей Максимович ăна вăл лайăх вĕренме пултарасси çинчен каласа парса, унăн пĕтĕм шанчăкне хăпартать. Ăна ачасемпе ытларах явăçтарас тесе, ачасем хушшинче хаçат журнал сарас ĕçе туса пыма хушать. Вăл çак ĕçе лайăх пурнăçлать. Тепĕр пухура А. Орлов хăйĕн ĕçĕ çинчен отчет туса парать. Ачасем ăна лайăх ĕçленĕшĕн ырлаççĕ. Уроксем хыççăн ăна хăйсем патне чĕнеççĕ. Час-часах киле панă заданисене унпа пĕрле тăваççĕ. Çапла А. Орлов вĕренÿре ĕлкĕрсе пыракан пулать. Çак ĕç пĕтĕмпех класс руководителĕ Андрей Максимович тĕрĕс ертсе пынипе пулнă.

Вăл кашни ачапах çакăн пек ĕçлет. Çапла ĕçлесе пынипе 7-мĕш «А» класра вĕренÿре ĕлкĕрсе пырайманнисен хисепĕ 22 ачаран 4 çитиччен чакать. Андрей Максимович класс руководителĕн ĕçне юратать. Ĕçе юратмасăр çакăн пек ÿсĕм тума çук. Халĕ 7-мĕш «А» класра вĕренекенсем хăйсен ÿсĕмĕсем çинчен алăпа çырса журнал кăлараççĕ. Çак журнал çине кашни вĕренекенех хăй мĕнле вĕренсе пыни çинчен, малалла мĕн тума шутлани çинчен çырса парать.

Паллах, Андрей Максимовича çак ĕçре ытти учительсем тата комсомол комитечĕ пулăшса пынă. Комсомол комитечĕ 7-мĕш «А» класс çумне çирĕпрех, вăйлăрах комсомолецсене çирĕплетнĕ.

Шăхасан районĕнчи учительсен январьти конференцийĕнче А. М. Соловьев юлташăн докладне итленĕ. Учительсем унăн ĕç меточĕсене ырланă.

Ан. КАЛИНИН.

125 процент тултарнă

СЕНТĔР. Ярославка ялсовечĕ XVIII партконференци уçăлнă тата суйлав кунĕ тĕлне пĕрремĕш кварталти финанс планне 80 процент тултарма пулнă. Ялсовет председателĕ Поликарпов тата финагент Давыдов юлташсем хăйсем çине илнĕ обязательствăна тултарассишĕн хастарлăн ĕçлерĕç. Ялсовет финанс планне 125 процент тултарнă.

И. АРГАНДЕЕВ.

XVIII партконференци ячĕпе

ЕТĔРНЕ. Полянка ялсоветĕнчи финагент Е. Скрепкова юлташ ВКП(б) Пĕтĕм Союзри XVIII конференцийĕ умĕнхи социализмлă ăмăртăва хутшăнса финанс ĕçне лайăхлатас тĕлĕшпе хăй çине конкретлă обязательство илнĕччĕ. Вăл февралĕн 15-мĕш тĕлне 1941 çулти пĕрремĕш квартал финанс планне 75 процент тултарма пулнă. Скрепкова юлташ февралĕн 12-мĕш тĕлне пĕрремĕш квартал планне 94 процент тултарчĕ.

Т. Ярандайкин.

Европăри тата Африкăри вăрçă

(Вăрçă ĕçĕсен дневникĕ,

Çурçĕр Африкăра Германипе Итали авиацийĕ Бенгази çине тата Киренаикăри англичансем туртса илнĕ ытти пунктсем çине пыра-пыра тапăннă. Германи бомбардировщикĕсем, тенĕ Германи сводкинче, Киренаикăри ангарсем, çар лагерĕсем çине тата аэродромсенче ларакан самолетсем çине бомбăсем пăрахнă.

Италири «Ресто дель карлино» хаçат Африкăри лару-тăру пирки çапла çырать: Хĕвелтухăç Ливири чи лайăх порта Бенгазине англичансем туртса илни Вăтаçĕр тинĕсĕн бассейнĕнче йăлтах çĕнĕ лару-тăру туса хурать. Вăтаçĕр тинĕсĕн хĕвелтухăç пайĕнче, тет хаçат, англичансем хăйсем пуçпулса тăрассине вăйлатрĕç, Греци çурмаутравĕпе Крит утравĕ çинче тата Киренаикăра базăсем туса хунипе хăйсен позицийĕсене Вăтаçĕр тинĕсĕн центральнăй пайнех çитерчĕç. Çапах та, тет хаçат, тинĕсĕн çак пайĕнче итальянецсен позицийĕсем лайăхрах. Хаçат çапла шутлать: Англи войскисем Сирт пушхирĕ урлă хĕвеланăç еннелле Триполитани центрĕсене хирĕç наступлени тăвас пулсан, Британи командованийĕ хăйĕн флотне Вăтаçĕр тинĕсĕн центральнăй пайĕ урлă ирĕклĕн каçарса кайма пултараймасть.

Германипе Итали авиацийĕ Мальта утравĕ çине — Англин Вăтаçĕр тинĕсĕн центральнăй пайĕнчи пысăк та паха бази çине пыра-пыра тапăнаççĕ. Мальта утравĕ хĕвеланăçĕнчи Гибралтарпа хĕвелтухăçĕнчи Александрине çыхăнтарса тăракан пункт пулса тăрать. Ливи çыранĕнче англичансем малалла кайса пыни Мальта утравĕн стратеги тĕлĕшĕнчи положенине лайăхлатать.

Англичансем, тенĕ Итали сводкинче, ыран февралĕн 11-мĕш тенĕ чух çĕрле Калабрипе Луканире (Италин кăнтăр енчи провинцийĕсем) парашютистсен группине антарса хăварма хăтланнă. Парашютистсем пулеметсемпе, алăпа ывăтса пемелли гранатăсемпе тата взрыв тумалли япаласемпе хĕçпăшалланнă пулнă. Вĕсене пурне те тыткăна илнĕ. Англи авиацийĕ çавăн пекех тата Родос утравĕ çине пыра-пыра тапăннă.

Хĕвелтухăç Африкăра чи вăйлă çапăçусем Эритрейăра пулса иртнĕ. Итали командованийĕн сводкинче каланă тăрăх, Керен районĕнче англичансен атакине сирсе янă. Англи войскисем вăйлă укреплениллĕ Керена хупăрласа илнĕпе пĕрех. Çакăнпа пĕр вăхăтра Англи чаçĕсем Керенран кăнтăр енче Аресса еннелле куçса пыраççĕ (Асмарăран кăнтăр-хĕвеланăç еннелле 30 миляра). Эль-Гхена туртса илнĕ хыççăн, Англи чаçĕсем Эль-Гхена Керенпа çыхăнтарса тăракан çул тăрăх наступлени туса пыраççĕ (Эритрейăран çурçĕр енче). Итали сводки тата Джуба районĕнчи (Итали Сомалийĕ) çапăçусем çинчен пĕлтерет, унта Италин регулярнăй мар чаçĕсем англичансене малалла кайма чарса тăраççĕ.

Англи авиацийĕ Керен районĕ çине пырса тапăннă, Итали войскисен склачĕсем çине, чугунçул станцийĕ, автотранспорт тата артиллери позицийĕсем çине бомбăсем пăрахнă. Çавăн пекех Ассаб çине (Абиссиния) тата Массауа çине бомбăсем пырса пăрахнă. Рейтер агентстви пĕлтернĕ тăрăх, Африкăри операцисем вăхăтĕнче Италин 1.000 самолет пĕтнĕ.

Албанири фронтăн çурçĕр участокĕпе центральнăй участокĕнче Греци войскисем итальянецсен хăшпĕр укреплениллĕ позицийĕсене хирĕç наступлени пуçланă. Итали çарĕн верховнăй командованийĕ кăларнă сводкăра çапла калана: Итали самолечĕсем Грецин тинĕс-çар бази çине, Аргостолион хулипе Корфу утравĕ çине бомбăсем пырса пăрахнă.

Февралĕн 13-мĕшĕнче Греци войскисем, пысăк мар наступленисем туса, итальянецсене укреплениллĕ позицисенчен хĕссе кăларнă. Греци çарĕн верховнăй командованийĕ кăларнă сводкăра калана тăрăх, грексем 400 ынна тыткăна илнĕ, нумай хĕçпăшал, мортирăсем, боеприпассем тата ыт. те туртса илнĕ. Греци авиацийĕ фронт районĕнчи çар объекчĕсем çине ăнăçлăн бомбăсем пырса пăрахнă. Ассошиэйтед пресс агентствин корреспонденчĕ çапла пĕлтерет: артиллерирен вăйлăн персе тăнă хыççăн, Греци войскисем çыран тăрăх Валона патнелле пиллĕк километр малалла кайнă. Грексем çавăн пекех тата фронтăн центральнăй секторĕнче те атака тунă, хальхи вăхăтра вĕсем противникăн пысăк та паха базине хăратса тăраççĕ.

Англи фронтĕнче пысăках мар активлăх палăрать. Ыран февралĕн 14-мĕш тенĕ чух çĕрле, тенĕ Германи командованийĕн сводкинче, Германи самолечĕсем Лондон патĕнчи, Темза юханшывĕ тинĕсе юхса тухнă çĕрти тата Глазго патĕнчи аэродромсемпе промышленноçлă сооруженисем çине бомбăсем пырса пăрахнă. Атлантика океанĕнче Германи самолечĕсем сутуилӳ тумалли темиçе парохода атакăланă. Хăшпĕр парохода сиен кӳнĕ.

Февралĕн 14-мĕш. (ТАСС).

КИТАЙРИ ВĂРÇĂ

(Февралĕн 7-мĕшпе 14-мĕш хушшинчи вăрçă ĕçĕсене пăхса тухни)

Иртнĕ эрне хушшинче вăрçă ĕçĕсем Центральнăй Китайра, Хэнань провинцийĕн кăнтăр пайĕнче вăйлăнтарах пынă. Юлашки кунсенче илнĕ сведенисем тăрăх çакă паллă пулнă: Япони командованийĕ январь уйăхĕн вĕçĕнче, Хэнань провинцийĕн кăнтăр пайĕнчен çурçĕр еннелле наступлени тума хатĕрленсе, Синьян районĕнче, Бэйпин—Ханькоу чугунçулĕ çинче, пысăк вăйсем пухса тăратнă. Китайран илнĕ сведенисем тăрăх, кунта 80.000 çын пехота, 8.000 çын кавалери, артиллерин пысăк вăйĕсене, танксемпе бронеавтомобильсем нумай пухса тăратнă. Операцисем пыракан вырăнта çырма-çатрасем сахал, çакă вăл механизированнăй чаçсемпе лайăххăн усă курма май парать. Апла пулин те, Япони войскисем наступленин пирвайхи тапхăрĕнче Синьянран çĕр километр ытларах малалла кайнă. Февралĕн пĕрремĕш числинче Китай войскисем контрнаступлени тума пуçласан, японецсем каялла чакма пуçланă. Китай войскисем, контрнаступлени туса, иртнĕ эрнере тăтăшах çитĕнӳсем туса пынă. Японецсем наступлени пуçласан малтанхи кунсенче тунă çитĕнӳсене китаецсем пĕтерсе хунă. Минцзян станцийĕ патĕнче, Синьянран 30 километрта, Япони войскисем пит вăйлăн хирĕç тăнă, çакăн хыççăн тĕп вăйсене каллех Синьян патне, урăхла каласан, наступлени пуçланă малтанхи пункта куçарнă.

Япони войскисен ĕçĕсем ăнăççăр пулнине икĕ сăлтавпа ăнлантарса памалла. Пĕрремĕшĕнчен, Японин тыткăна лекнĕ салтакĕсем каласа панă тăрăх, наступленин пирвайхи тапхăрĕнче Япони чаçĕсем малалла пит хăвăрттăн пынă, çавна пула чаçсем малтанхи кунах питĕ ывăнса çитсе халран кайнă. Китай войскисем противник тылĕсемпе коммуникацийĕсене ĕçре тĕрĕсленнĕ майпа пыра-пыра çапнă. Кунсăр пуçне, Японин главнăй колонни наступлени пуçласан февралĕн 5-мĕшĕнче икĕ колоннăна уйăрăлнă, çакă вăл японецсен вăйне чакарнă.

Кăнтăр Китайра çапăçусем Кантонран кăнтăр-хĕвелтухăç енче Тамшуй хули таврашĕнче пынă. Кунта çапăçусенче пĕрре китаецсем, тепре японецсем çĕнтернĕ, çавăн пекех Тамшуй хулине темиçе хутчен те пĕрре китаецсем, тепре японецсем турта-турта илнĕ. Çапах та фронтăн çак участокĕнче палăрмалла пысăк улшăнусемех пулман.

Çурçĕр Китайра çапăçусем Суйюань провинцийĕн центральнăй пайĕнче, Баотоу хулинчен 30 километр кăнтăр еннелле пынă. Японирен илнĕ сведенисем тăрăх, Япони войскисем хăшпĕр çитĕнӳсем тунă. Анчах Китайран илнĕ сведенисем тăрăх, японецсен ĕçĕсем ăнăçлă пулман, Китай войскисем хĕçпăшалсемпе амуницисем нумай туртса илнĕ.

Февралĕн 14-мĕш. (ТАСС)

КĔСКЕН

▲ Виширен пĕлтернĕ тăрăх, Францин кăнтăр енчи хулисенчен пĕринче Петэнпа генерал Франко тĕл пулса калаçасса кĕтеççĕ.

▲ Лондонран илнĕ сведенисем тăрăх генерал Франко ютçĕршыв ĕçĕсен министрĕ Суньерпа пĕрле Мадридран Италие тухса кайнă. Италире Франко Муссолинипе тĕл пулса калаçать, тесе пĕлтереççĕ.

Италири хаçат хальхи лару-тăру çинчен

РИМ, февралĕн 14-мĕш. (ТАСС). Февралĕн 12-мĕшĕнче «Пополо д'Италиа» хаçат Аппелиусăн «Фактсем мĕн çинчен калаççĕ» ятлă статьине пичетлесе кăларнă. Статьяра çапла кăтартса панă: вăрçă пуçламĕшĕнче Албания, Ливия тата Абиссиния — тĕнĕл çĕршывĕсен наступленине пуçласа ямалли позицисем пулнă. Пĕр паллă самантра çак пунктсенчен тухса, Италипе Германи вăйĕсем Англине питех те вăйлăн çапса хуçма пултарнă пулĕччĕç. Шăпах çавăнпа ĕнтĕ Англия çак пунктсем енчи хăрушлăха пĕтерсе лартма тăрăшать.

1940 çулти ноябрĕн пĕрремĕш кунĕсенчен тытăнса, Англия вăрçă ĕçĕсен 4 театрне — Албанири, Додеканезри, Ливири тата Абиссинири вăрçă театрĕсене пĕтерсе лартма тăрăшрĕ. Албанире малалла кайнă хыççăн çак районра Англипе Греци войскисем пысăк йывăрлăхсем çине пырса тăрăнчĕç. Аппелиус каланă тăрăх, англичансем Ливире хăйсен çитĕнĕвĕсене хăварт та çăмăллăн тăваймаççĕ. Кунсăр пуçне, автор каланă тăрăх, Италипе Германи çывăрмаççĕ. Абиссинире итальянецсем çирĕплетме ĕлкĕреймен бастиона Англия пур енчен те атакăлать.

Вăрçă пĕтнĕ хыççăн кăна итогсем тума май пулнине кăтартса парса, автор çапла калать: «Эпир тăшман çитĕнĕвĕсене кирлĕ пек хакламастпăр».

Фотопа радио кружокĕ

ЕТЕРНЕ. Палтайри вăтам шкулта радио тата фото ĕçне вĕренмелли кружоксем организациленĕ. Çак кружоксенче 40 çын вĕренет. Паянхи куна пурĕ 8 заняти туса ирттернĕ.

М. ИВАНОВ.

Генрих Гейне сăввисем

1. Теори

Çап, барабан эс çĕнтер инкеке,
Хыттăн чупту маркитанкăна эс!
Акă çапла вĕрентет кĕнеке,
Пĕтĕм наука хушни çакă çеç.

Эсĕ вăрат ыйхăран çынсене,
Çап хытăрах, ан шелле алсене!
Ут маршпала малалла, малалла,
Пĕтĕм наука хушать халь çапла.

Пĕтĕм наука çапла вĕрентет,
Пĕлтĕм ăна эпĕ хам ăслипе;
Мĕншĕн тесен барабанщик эп хам!..
Гегелĕн курсĕ паян çакăн пек.

2. Тăхтăр пăртак!..

Эс юрлама çуралнă паттăр,
Эс шавламашкăн çуралман..»
Çук, тĕрĕс мар эсир шутлатăр,
Ман шавлама та пур талант!

* * *

Ман вăхăт çитĕ ак, хăюллăн
Сире халех эп пĕлтерем:
Ун чух ман сасă шавлă пулĕ,
Аçа пек илтĕнĕ сире!

Ман сасăпа ун чух вакланĕç
Ват юмансем йăлт тĕпренсе,
Тата ӳке-ӳке саланĕç
Нумай палатăсем, храмсем.

3. Георг Гервега

Вĕçетĕн, хир тăрийĕ евĕр,
Хĕвел патне, çӳле эс, Гервег, —
Е маннă хĕл иртменнине?
Е эс Германире куран
Çуркуннехи илемсене?

Юрлатăн, хир тăрийĕ евĕр.
Эс пĕлĕт хушшинче вĕт, Гервег
Çĕре куçран çухатрăн эс...
Сан сăввунта çеç халлĕхе
Эс мухтакан çут çуркунне.

4. Тапхăр юрри

Поэт, юрла хĕрӳллĕ юрă,
Германи ирĕкне савса:
Юрру кĕрлетĕр шавлăн сан,
Вăл чĕнтĕрччĕ ĕçе хăюллăн,
Пур халăх гимнĕ пулса.

Эс кăвăл-кăвăл кăвакарччăн
Ан пул, — юрла, эс çынсене
Сирмешкĕн тăрăш ыйхине.
Сан юррунти сăмах хăвачĕ
Туптатăр паттăрсен хĕçне.

Шăхличĕ çеç пулсан, эс тупăн
Мещенре çеç итлекене,
Пул халăх барабанĕ эс,
Пул хĕçпăшал, пул хурçă тупă,
Пер, çĕмĕр пусмăр тĕнчине!

Сăмахсене ахаль эс ан тăк,
Пер вăйлăн — тартăр пур тиран!
Çавна мухта эс юрăра...
Хăвна валли телей шыратăн,
Эс халăхпа пĕрле шыра!

5. Кунтан ăсатăр пит инçе...

Эп лăпкăн пултарам вилмешкĕн,
Кунтан ăсатăр пит инçе.
Эп антăхап усламçăсенĕн
Тискер те ирсĕр тĕнчинче.

Вĕсем пурăнаççĕ, выльăх евĕр
Пĕлмесĕр йывăр хурлăха.
Чиркӳ крушкийĕн тĕпĕ майлă
Вĕсен хисепĕ сарлака.

Вĕсем пĕрмай пирус туртаççĕ
Çӳлтен пăхаççĕ çын çине,
Нумай çимешкĕн юратаççĕ,
Анчах кам савĕ хăйсене!

Вĕсем патне нумай килеççĕ
Косметика таварĕсем,
Вĕсем çапах та питĕ шăршлă
Вĕсен хурланнă чĕрисем.

Çак ирсĕр мăнтăрсен моралĕ
Мана халь тарăхтарнă пек,
Çын пуçнине курсан та эпĕ
Хумханмăп пулĕ чĕремпе?

Ма пĕлĕтсем мана васкавлăн
Илсе каймаççĕ хăйсемпе?
Юрать — пулап-и Померанин
Е пурнăп готтентотсемпе...

Ав ăслă пĕлĕтсем иртеççĕ
Мана илтмесĕр малалла;
Çак хуларан иртме васкаççĕ
Унран хăраççĕ пулмалла.

6. Пир тĕртекенсем

Вĕсем салхуллă, анчах йĕрмеççĕ,
Вĕсем тархуллăн пĕрмай тĕртеççĕ.
«Германи, саншăн эпир тĕртетпĕр,
Ылханăва та унта кĕртетпĕр, —
Тĕртетпĕр, тĕртетпĕр!

Пăчлантăр турă, пире курмасăр
Усрать шăнтса вăл, çиме памасăр
Ахаль мĕн кĕтнĕ ун ырлăхне,
Ăна халь уншăн ылхан сĕнетпĕр,—
Тĕртетпĕр, тĕртетпĕр!

Пире король те тăвать хĕн-хурлă,
Пире çаратрĕ, хăй пухрĕ пурлăх,
Илмешкĕн хатĕр çынсен чунне те,
Ăна та халĕ ылхан сĕнетпĕр,—
Тĕртетпĕр, тĕртетпĕр!

Хĕн-хур çĕршывĕ пире чыс памĕ,
Пире валли вăл — тĕрме те тамăк,
Усме памаççĕ чечексене те...
Ку çĕршыва та ылхан сĕнетпĕр, —
Тĕртетпĕр, тĕртетпĕр!

Станок тек шавлă, вылять ăса та,
Канма пĕлмесĕр, тек тăрăшатпăр:
Пир кив Германи валли тĕртетпĕр
Ăна, вилсессĕн, унпа чĕркетпĕр, —
Васкавлăн тĕртетпĕр!»

7. Пурнăç çаврăмĕ

Хăвăн сахал мар пулсан,
Парĕçĕ татах сана;
Хăвăн та сахал-тăк сан,
Илĕç час санран ăна.

Эс ыйткалакан пулсан:
Кĕр çĕре, ман пурнăçа!..
Пуяна çеç савăнма
Пурăнмашкăн пурнĕ çав.

Сăвăсене **В. УСЛИ** куçарнă.

Социальнăй страховани валли 48 миллион тенкĕ

ТАЛЛИН. Эстони СС Республикинчи Профсоюзсен Центральный Совечĕн 1941 çулти соцстраховани бюджетне çирĕплетнĕ. Вăхăтлăха ĕçе юрăхсăр пулнипе ĕççыннисене пособи парас ĕçре 14 миллион тенкĕ ытла расходлаççĕ. Рабочисемпе служащисен канăвне организацилеме пысăк средствăсем панă. Республикăри чи илемлĕ вырăнсенче 20.000 çынна канмалăх 94 кану çурчĕ тăваççĕ. Ачасен санаторийĕсемпе пионер лагерĕсем тума, вĕсене тытса тăма 1 миллион тенкĕ панă. Нумай ачаллă семьесене пособи пама, ача çуратнă май пособисем пама 2.300 пин тенкĕ яхăн уйăрнă.

Кăçалхи çул Эстони СС Республикинчи соцстраховани валли 48 миллион тенке яхăн панă.

«Восход» спорт обществин военизированнăй йĕлтĕрлĕ ăмăртăвĕнче мала тухнă физкультурницăсем. УКЕРЧĔК ÇИНЧЕ (сулахайран сылтăмалла): А. Ф. Федорова (Абакассинчи алăсталăх артелĕ) тата Р. М. Карпова(Сĕнтĕрвăрри районĕнчи «Лесоруб» артель).

К. Бабаев фото-ӳкерчĕкĕ.

▲ ▲ ▲

СССР Союзĕн абсолютлă чемпионĕн званине илессишĕн

Чи вăйлă ултă шахматистăн матч-турнирĕ

Физкультурăпа спорт ĕçĕсен СССР Совнаркомĕ çумĕнчи Пĕтĕм Союзри Комитечĕ 1941 çулти апрель уйăхĕнче Совет Союзĕн шахмат вăййинчи абсолютлă чемпионĕн званине илме матч-турнир организацилеме йышăннă. Турнирта тăватшар хут вылямалла пулать.

Ăмăртусене шахмат искусствин чи вăйлă Совет мастерĕсем—ССР Союзĕнчи шахматистсен 12-мĕш чемпионатĕнче пĕрремĕш призсене илнĕ шахматистсем хутшăнаççĕ: И. Е. Болеславский (Днепропетровск, «Сталь» обществи), И. З. Бондаревский (Дон çинчи Ростов, «Наука»), М. М. Ботвинник (Ленинград, «Наука»), П. П. Керес (Тарту), А. А. Лилиенталь (Мускав, «Энергия»), В. В. Смыслов (Мускав, «Торпедо»).

Матч-турнирта çĕнтерекене ССР Союзĕн шахмат вăййинчи абсолютлă чемпионĕн званине параççĕ. Ăмăртăва Мускавра ирттерме шутлаççĕ. (ТАСС).

Выляв укçине килех пырса параççĕ

ВКП(б) Шупашкар хула комитечĕ йышăннă тăрăх, январĕн 15-мĕшпе февралĕн 15-мĕш хушшинче хулари комсодсен ĕçĕсене тĕрĕслесе тухма палăртнă. Çакна шута илсе хулари центральнăй перекет касси хăй тавра урам комитечĕсенчи финанс активне явăçтарса ĕçлеме тытăнчĕ. Çав активистсем килĕрен çӳресе килхуçи хĕрарăмĕсен облигацийĕсене тĕрĕслесе тухнă, выляса илнисене çав кунхине перекет кассинчен кассир пырса укçа тӳлесе хăварнă. Сăмахран, февралĕн 11-мĕшĕнче килхуçи хĕрарăмĕсем—финанс ĕçĕнчи активисткăсем Л. Мироновăпа М. Соловьева Ленин урамĕнчи килхуçи хĕрарăмсен хушшинче 7 çыннăнне выляса илнĕ облигацисем тупнă. Çав шутран 75 çулхи Е. Я. Герасимова 75 тенкĕ, Платонова 187 тенкĕ те 50 пус выляса илнĕ пулнă. Укçине çав кунах килĕсене леççе панă.

Февралĕн 13-мĕшĕнче çакăн пек тĕрĕслев Шупашкарти эрех заводĕнче пулса иртрĕ. Ăна перекет касси работникĕсем ирттерчĕç. Тĕрĕсленĕ хыççăн тĕрлĕ заемсемпе выляса илнĕ çынсем 9 çын тупăнчĕç, вĕсем пурĕ 1385 тенкĕлĕх выляса илнĕ. Çав шутран стахановка В. С. Горбунова 400 тенкĕ, Ю. Семенова — 200 тенкĕ, килхуçи хĕрарăмĕ О. Николаева 150 тенкĕ тата ыттисем те 150-шар тенкĕ выляса илнĕ.

Заемсене тĕрĕслесе пĕтернĕ хыççăн перекет касси заведующийĕ Кудрявцев юлташ совет заемĕсем ĕçхалăхне мĕнле пысăк усă пани çинчен калаçу ирттерчĕ. Унтан выляса илекенсене укçа валеçме тытăнчĕç.

— Эпĕ çак выляса илнĕ укçана пĕтĕмпех перекет кассине хыватăп, — тет стахановка Горбунова юлташ.

Заемсене пырса тĕрĕслесе тата çавăнтах укçине те тӳлесе хăварнине рабочисемпе работницăсем мухтарĕç.

В. Б.

ГЕНРИХ ГЕЙНЕ

Кăçалхи февралĕн 17-мĕшĕнче нимĕç халăхĕн революциллĕ аслă поэчĕ Генрих Гейне вилнĕренпе 85 çул тултарать.

Гейне хăйĕн произведенийĕсенче нимĕç буржуазине, помещиксемпе духовенствăна, хăй вăхăтĕнчи обществăн юнкерла-бюрократла ултавлă та ирсĕр йĕркисене хаяррăн питленĕ. Унăн çивчĕ сатирăллă-йĕплĕ сăмахĕ «тĕнче тытакансене» канăç паман. Гейне тискер деспотизма хирĕç, Германи çĕршывне феодаллă йĕркесенчен хăтарассишĕн пĕтĕм хастарлăхне хурса кĕрешнĕ.

Поэтăн пурнăç çулĕ тӳрĕ те тикĕс пулман. Хăй шухăшĕсенче хăй те вăл нумай пăтраннă: ирĕклĕх патне çулăмлăн туртăннă вăхăтрах, вăл çав ирĕклĕхĕн тупсăмне, унта мĕнле çул ӳсса пымаллине, çав ирĕклĕх мĕнле пулмаллине уçăмлăнах курса тăман. Çапах та, Гейне хăйĕн поэзийĕпе пусмăрлăх стройне аркатма чĕнни пролетариата кĕрешĕве çĕкленме сахал мар пулăшнă.

Аслă художник, революциллĕ демократипе ирĕклĕх юрăçи, Генрих Гейне, пирĕн совет халăхĕшĕн, тĕнчери ытти прогрессивлă аслă деятельсем пекех, çывăх та тăван писатель пулса тăрать. Пушкинпа Лермонтовран пуçласа паянхи куна çитиччен, пирĕн çĕршыври нумай поэтсем Генрих Гейнерен поэзи çивĕчлĕхне, кĕрешӳ хастарлăхне вĕренсе пыраççĕ.

Генрих Гейне 1797 çулта, Германири Дюссельдорф хулинче, суту-илӳпе пурăнакан еврей çемьинче çуралнă. Ку тапхăр—хĕвеланăç Европăра буржуаллă-демократиллĕ революцисем пуçланнă тăваллă тапхăр. 1794 çулти октябрь уйăхĕнче французсем Рейн шывĕн сулахай енче, шăп та шай Дюссельдорф тĕлĕнчех, якобинецсен хĕрлĕ колпакне тăхăнтарса «Ирĕклĕх йывăççи» лартаççĕ. Францин республикăллă çарĕсем—1795 çулта Дюссельдорфа кĕреççĕ те унта 1801 çулччен тăраççĕ. Францире Наполеон влаçа хăй аллине илсе военнăй диктатор пулса тăнă хыççăн, 1806 çулта французсем Дюссельдорфа çĕнĕрен пырса кĕреççĕ.

Пулас поэт, Генрих Гейне, хăй килĕнчи тăванĕсем французсем майлă калаçнине илтет. Чăн та, еврейсене ытти халăхсемпе пĕртан правăсем пама пулнă французсем нациллĕ пусмăрта асап курса пурăнакан Гейне çемьишĕн çывăх çынсем пулма пултарнă. Çамрăк Генрих Гейне куçĕ умне вăл вăхăтра революци тенĕ сăмах Наполеон сăн-сăпачĕ пулса тухса тăрать. Çак ăнлану, чăн-чăн революципе военнăй диктатора пĕр-пĕринчен уйăрса илме пĕлменни, тĕнче çине романтик куçĕпе пăхни ăна хăй пурнăç çулĕ çинче малалла та нумай чăрмантарать. Вăл пĕрре кăна мар лапраллă çĕр çинчен таса сенкер тӳпене çĕкленсе, унтан татах çав çĕр çине вăркăна-вăркăна анать. Унăн шухăшĕсем хирĕçуллĕ. Вăл хăй поэзийĕнче пĕрре вăтам ĕмĕрти чаплă рыцарьсене вăратать, тепре çав рыцарьсем вăрансан та ирсĕр çĕр çинче пурăнма пултарасçуккишĕн тарăхса макăрать, çĕр çинчи ирсĕрлĕхе пĕтĕм хаярлăхпа питлет. Поэт пурнăç тупсăмне шырать. Пĕр çĕртен тепĕр çĕре вăркăнать.

Ашшĕ-амăшĕсем Генриха суту-илӳ ĕçне вĕрентес тенинчен нимĕн те тухмасть. 22 çулхи Гейне, юрист пулас ĕмĕтпе, Бонне хулинчи университета вĕренме кĕрет. Кунта вăл ун чухнехи романтикăллă юхăма ертсе пыракан Август-Вильгельм Шлегель лекцисене итлет. Шекспира, Байрона юратса пăрахать, вĕсен уйрăм сăввисене куçарать.

1820 çулта Гейне Геттинген университетне куçать. Çак мещенле хулара пурăнакансем, поэт калашле, «выльăхсемпе профессорсем тата филистерсем çине пайланса тăнă».

Паллах, ун чухнехи университетсенче паракан пĕлӳсем чăнлăхпа тĕрĕслĕх шыракан поэта нимпе те çырлахтарма пултарайман. Тепĕр çултанах вăл Геттингенран Берлин университетне куçса каять. Кунта Гегель лекцийĕсене итлет, Гегелĕн «тĕнче вăл идейăсен кĕрешĕвĕ» текен шухăшĕсемпе çулăмланать. Кунтах вăл Германин тĕп хулинче пĕтĕçсе тăракан реакциллĕ йĕркесен ирсĕрлĕхне туйса илет.

1821 çулти декабрь уйăхĕнче Гейне сăввисен малтанхи кĕнеки тухать. Ку кĕнеке поэт кунçулĕнче паллă йĕрсемех хăвараймасть. Тепĕр икĕ çултан унăн «Лирическое интермеццо» ятлă кĕнеки тухать. Кунта поэт аваллăха мухтаса юрланипе пĕрлех, чăн-чăн пурнăçри йĕркесене хирĕç сăмах çĕклени сисĕнет.

1827 çулта Гейне татах Геттингенра. Вăл юридически наукăсен докторе ятне илет те «Европа культурине кĕмелли билет» шыраса, христианство тĕнне йышăнать. Анчах вăл паллă адвокат пулма ĕмĕтленнинчен нимĕн те тухмасть. Унăн тӳрĕ ĕмĕчĕ валли çул çук.

Гейне татах çырма, тĕнче касса çӳреме тытăнать, 1826 çулта çуркунне унăн «Çулйĕр картинисем» ятлă кĕнекин пĕрремĕш томĕ пичетленсе тухать. 1827 çулта поэт—Лондонра. Çак çулах «Юрăсен кĕнеки» тухать. 1828 çулта — Италире. «Çулйĕр картинисен» иккĕмĕш тата виççĕмĕш томĕсем (1829 çул).

«Çулйĕр картинисемпе» «Юрăсен кĕнеки» Германири пĕтĕм вулакан «тĕнчене» хускатса яраççĕ. Пĕрисем ырлаççĕ, теприсем шăлĕсене шатăртаттарса вăрçаççĕ. «Çулйĕр картинисен» виççĕмĕш томĕ литературăра чăннипех те «скандал тăвать». Çак асăннă кĕнекесенче поэт обществăн пĕтĕм ирсĕрлĕхĕсене тăрă шыв çине кăларать.

1830 çулти июль уйăхĕнче хускалнă Парижри революци поэт чĕрине çĕнĕ хастарлăх кӳрет. «То были солнечные лучи, завернутые в газетную бумагу, и они произвели в душе моей самый дикий пожар. Мне казалось, что я мог зажечь весь океан Северного полюса тем огнем вдохновения и безумной радости, который пылал во мне» тесе çырать Гейне революци хыпарĕсем çинчен.

1831 çулта поэт Парижра. Анчах кунта вăл часах Луи-Филипп пуçпулса тăракан финансистсен ушкăнĕ ĕççыннисене «татах малтанхи вырăна таптаса лартнине курсан», «тĕнчене идейăсем мар, интерессем тытса тăнине» ăнланса илет. Гейне Фурье, Сен-Симон вĕрентĕвĕсемпе çывăхрах паллашма тытăнать. Париж урамĕсенче вăл «чухăнсем шăппăн макăрнине» е тепĕр чух тата «çĕçĕ хăйранă чухнехи пек сасса» илткелет. Францири революциллĕ çулăма хăйĕн тăван çĕршывне куçарассишĕн, икĕ аслă çĕршыв хушшинчи культурăллă çыхăнăва вăйлатассишĕн ĕçлет. Французсем валли—Германи çинчен, нимĕçсем валли—Франци çинчен статьясем çырать. Анчах Германи правительстви Г. Гейне çырăвĕсене пичетлеме яланлăхах чарать, поэт çыхăнса ĕçлекен «Молодая Германия» ятлă ушкăна çапса аркатать. Гейнене ĕмĕрлĕхех Францире юлма лекет.

1843 çулта кĕркунне Парижа Карл Маркс куçать. Маркс Гейнене пысăк хисепе хунă. Пролетариатăн аслă çулпуçĕ поэта романтикăллă иллюзисенчен хăтăлма пулăшать, яланах юрату çинчен юрлассине пăрахса, политикăллă лириксен чăпăрккапа çырмалла, тесе вĕрентет.

Чăн та, Гейне, Силезири пиравăр промышленноçĕнче ĕçлекенсем 1844 çулта пăлхава çĕкленсен, «Ткачи» ятлă революциллĕ хăватлă сăвă çырать. Кунта рабочисем Германири монархине вилсен витмелли пир тĕртнине кăтартса панă. Çавăн пекех, Гейне «Германи» ятлă поэмине те Маркс влиянийĕпе çырнă. Çак поэма Гейне аслă лирик тата политикăллă революциллĕ публицист пулнине кăтартса парать.

Генрих Гейне Карл Маркс вĕрентекен коммунизм наукине вĕçне çитиччен ăнланса илме пултарайман. Юлашки сакăр çул хушшинче йывăр чирпе «тӳшек тупăкĕнче» асапланса выртнă поэт пĕтĕм тĕнче çине тарăхнă, йĕреннĕ, вăл çав тĕнчерен, çавăн пекех малашлăхран та хăранă. Анчах умри тĕнче, тепле пулсан та, çутăрах пуласси туйăннă ăна. Çавăнпа вăл чĕри шикленсен те, малашлăхаллах туртăннă.

«Да разобьется этот старый мир, в котором невинность погибла, эгоизм благоденствовал, человек эксплуатировал человека»! тесе калать вăл хыттăн.

Пĕр аслă вăй—коммунизм çĕнтерессине вăл ăнлансах çитереймен пулсан та, хăйĕн сисĕмлĕ чĕрипе çав аслă кун килессине туйнă. Çавăнпа «коммунизм владеет языком, понятным всем народам» тенĕ поэт.

А. ЭСХЕЛЬ.

Çĕнĕ кĕнеке

Г. Г. ЛИСКОВ. Юрăсемпе вăйăсем. Шкул çулне çитмен ачасем валли кăларнă. Редакторĕ М. Иорданский. Чăвашгосиздат. Шупашкар. 1941 çул. Тиражĕ 7.500 экз. Хакĕ 3 т. 80 пус. Чăваш АССР искусствăн тава тивĕçлĕ деятелĕ Г. Г. Лисков юлташ çак кĕнекене ятарласах 3—7 çулхи ачасем валли çырнă. Халиччен ача площадкисенче чăвашла юрăсен кĕнеки пулман. Çавăнпа та çак кĕнекене пичетлесе кăларни пит те усăллă.

Кĕнекен умстатьи вырăнне ачасен вăййисене мĕнле организацилесси çинчен тата юрăсене епле юрламаллине кăтартса пысăк статья çырнă. Ку методикăллă кăтарту пит те вырăнлă.

Кĕнекери юрăсен сăмахĕсене Иван Ивник, Кăлган, П. Янгас, Ухсай Яккăвĕ тата ытти поэтсем те çырнă. Унта пурĕ 46 юрă пичетленнĕ.

Ответлă редактор В. Я. ЯКОВЛЕВ

Редакци адресĕ: г. Чебоксары, ул. Володарского, 5, Дом Печати. Телефонсем: редакторăн—0—67, редактор заместителĕн—3—97, редакци секретарĕн — 4—40, пропаганда пайĕн — 4—97, парти пурнăç пайĕн — 7—97, экономика пайĕн—0—88, çырусемпе рабселькорсен пайĕн —2—30, «Ĕçхĕрарăмĕ» журналăн — 6—23, «Ленин çулĕпе» журналăн — 0—85, издательство заведующийĕн—5—38, конторăн—0—23.
НТ 2224.
Гор. Чебоксары, типография № 1 Управления издательств и полиграфии Чувашской АССР. Заказ № 146. Ф. Б. 58×84 п. л.